Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 4

Samen verder groeien 6

Financiële kaders voor de begroting 11

Beleidsontwikkelingen 19

Programma 0 Bestuur en ondersteuning 19

Pakket 0A Bestuur 19

Pakket 0B Burgerzaken 19

Pakket 0C Overhead 20

Pakket 0D Gemeentelijke belastingen 22

Pakket 0H Economische ontwikkeling 22

Pakket 0T Wonen en bouwen 22

Pakket 0Z Algemene uitkering, treasury en overige baten en lasten 22

Programma 1 Veiligheid 23

Pakket 1E Rampenbestrijding en crisisorganisatie 23

Pakket 1F Integraal veiligheidsbeleid en openbare orde 24

Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat 24

Pakket 2G Verkeer en vervoer 24

Programma 3 Economie 26

Pakket 3H Economische ontwikkelingen 26

Pakket 3I Vrijetijdseconomie en gebiedspromotie 27

Programma 4 Onderwijs 28

Pakket 4P Opgroeien en opvoeden 28

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie 29

Pakket 5J (Openlucht)recreatie 29

Pakket 5K Openbaar groen 29

Pakket 5L Leefbaarheid en veiligheid 30
Pakket 5M1 Participatie - de Meerpaal 30
Pakket 5M2 Participatie - bibliotheken 31
Pakket 5M5 Participatie - multifunctionele gebouwen 31
Pakket 5O Gezonde leefstijl.....31
Programma 6 Sociaal domein 33
Pakket 6L Leefbaarheid en veiligheid 33
Pakket 6M3 Arbeidsparticipatie en minima ondersteunende regelingen.....33
Pakket 6M4 Inburgering, (arbeids)participatie en integratie van statushouders.....35
Pakket 6N Zelfredzaamheid en eigen mogelijkheden.....35
Pakket 6O Gezonde leefstijl.....36
Pakket 6P Opgroeien en opvoeden 36
Programma 7 Volksgezondheid en milieu 38
Pakket 7O Gezonde leefstijl.....38
Pakket 7Q Gemeentelijke basisvoorzieningen.....38
Pakket 7R (Milieu)omgevingsveiligheid 38
Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing 40
Pakket 8S Fysieke leefomgeving/implementatie Omgevingswet.....40
Pakket 8T Wonen en bouwen.....41

Samen verder groeien

Inleiding

Dronten groeit en bloeit. Sinds de eerste bewoners zich hier in de jaren '60 vestigden, is met gezamenlijke inspanningen een gezonde basis gelegd voor een toekomst vol mogelijkheden. Met het initiatief "Richting aan groei", dat in mei 2023 is vastgesteld, heeft het gemeentebestuur de ambitie uitgesproken ook in de komende decennia een belangrijke bijdrage te willen blijven leveren in het oplossen van het tekort aan woningen in Nederland. Gemeentebestuur, inwoners en ondernemers zijn het erover eens dat in 2050 de dan 60.000 inwoners van Dronten, Swifterbant en Biddinghuizen wonen in een hechte, zorgzame gemeenschap, waar groen en ruimte ervaren worden. De ambitie die we delen, hebben we vastgelegd in onze Toekomstvisie Dronten 2050. Hierbij groeien we op een passende manier naar 60.000 inwoners.

In deze perspectiefnota biedt het college uw raad een vooruitzicht op 2026 waarin we gezamenlijk werken aan weloverwogen groei en behoud en beheer van de kwaliteiten die het wonen en leven in onze gemeente zo bijzonder maken.

Hoewel groei complexiteit met zich meebrengt, ziet het college hierin mogelijkheden om innovatie en samenwerking te stimuleren. Transitieopgaven, toenemende verantwoordelijkheden, toenemende druk op de zorg, krapte op de arbeidsmarkt en een piek in beheer en onderhoud van onze publieke voorzieningen in de bestaande bebouwde omgeving vragen om creativiteit, visie en lef. Het college heeft er vertrouwen in dat we deze uitdagingen met onze inwoners, ondernemers en met u het hoofd kunnen bieden.

Het college wil in het laatste jaar van deze raadsperiode verder blijven werken aan een stevige fundament leggen voor het Dronten van 2050. De start hiervoor is deze perspectiefnota waarin u wordt meegenomen langs vijf deelperspectieven die de basis vormen voor het vaststellen van de uitgangspunten voor het opstellen van de Programmabegroting 2026.

De deelperspectieven:

1. Gestage groei, met vertrouwen in de toekomst
2. Een brug over het ravijn
3. Dronten groeit met en voor de samenleving
4. Dronten groeit niet alleen voor zichzelf
5. Bestuur en organisatie groeien mee

Elk perspectief benadrukt ons gedeelde doel: samen verder groeien en verbinden, want in Dronten maken we samen de samenleving.

1. Gestage groei, met vertrouwen in de toekomst

Dronten heeft een sterke traditie van groei vanuit eigen kracht. Nog voordat de gemeenteraad in mei 2023 besloot tot de bouw van 9.000 woningen tegen 2050, kende de gemeente al gestage vooruitgang. Deze groei werd mogelijk gemaakt door robuuste woningbouw in alle drie de kernen, met succesvolle projecten zoals het Hanzekwartier in Dronten, de Graafschap in Biddinghuizen en Swifterbant-Zuid. Deze projecten hebben een fundament waarop Dronten met vertrouwen afspraken kon maken in de woondeal ZUND om de woningbouw te versnellen. Binnen deze deal heeft Dronten zich gecommitteerd aan de realisatie van 3.309 woningen tot en met 2030.

De prognose van januari van dit jaar (2025) geeft aan dat er voldoende bouwplannen in ontwikkeling zijn om deze doelstellingen te halen. Dit wordt mede mogelijk gemaakt door een aanvullende overeenkomst met de ministeries van BZK en J&V, waarin afspraken zijn gemaakt over de bouw van 300 flexwoningen en 300 permanente woningen in Dronten Zuid, met een verwachte oplevering tussen 2026 en 2029.

Hoewel de vooruitzichten positief zijn, is het college zich bewust van de uitdagingen die gepaard gaan met de ambitieuze bouwopgave. De vastgelegde ambitie in het Woonperspectief om sociale huurwoningen en betaalbare woningen in goede afstemming met elkaar te realiseren, vormt zo'n uitdaging. De huidige prognose van januari 2025 laat zien dat we voortgang boeken, maar er is nog ruimte voor ontwikkeling. Dit biedt mogelijkheden om samen met belangrijke partners, zoals woningbouwcorporatie OFW, projectontwikkelaars, provincies, andere overheden en investeerders, creatieve en duurzame oplossingen te vinden. De gemeente zet actief in op de samenwerking met provincie en Rijk om onze doelstellingen te realiseren. De wet Versterking Regie Volkshuisvesting, die naar verwachting in 2025 in behandeling wordt genomen, biedt een mogelijk kader om verdere ondersteuning te vragen vanuit het Rijk. Door constructieve gesprekken binnen het Woningmarktberaad Dronten en aan de provinciale versnellingstafel woningbouw, kijken we gezamenlijk naar de mogelijkheden en oplossingen die deze groeiopgave haalbaar en toekomstgericht maken.

De uitdaging van groei zit hem niet alleen in het fysieke bouwen. Groei draait ook om investeren in de sociale structuur en het welzijn van onze bestaande en toekomstige inwoners. Dit sluit aan bij het strategisch beleidskader sociaal domein, "Mensen maken de samenleving", en vormt een belangrijk uitgangspunt in onze aanpak. Ook de ontwikkeling van economische behoeften tijdens groei verdient nadrukkelijk aandacht. Dronten moet zowel nu als in de toekomst een aantrekkelijke keuze blijven voor ondernemers om zich te vestigen en te werken. Dit vraagt om een proactieve aanpak van de gemeente, waarbij de focus ligt op het creëren van de juiste randvoorwaarden als voldoende en aantrekkelijke werklocaties en levendige, vitale centra.

2. Een brug over het ravijn

Het jaar 2026 markeert een belangrijk moment voor gemeenten, waarin veranderende Rijksfinanciering vraagt om een hernieuwde blik op de financiële toekomst. Dronten staat voor grote uitdagingen die financiële inzet vereisen. Het ontwikkelen van nieuwe wijken, het onderhoud en de modernisering van bestaande wijken en voorzieningen, en het verstevigen van onze sociale basis vormen kernpunten in onze strategie. Daarbij spelen ook de verduurzaming, netcongestie en de ambitie om meer sociale woningen te realiseren een centrale rol.

Vanuit een constructieve benadering is door dit college teruggekeken tot aan 2018 en is de nieuwe financiële realiteit vanaf 2026 zorgvuldig geanalyseerd. Op basis hiervan kan worden gesteld dat de gemeente beschikt over een solide uitgangspositie om de huidige taken en ambities te vervullen. Dronten werkt vanuit een structureel sluitende begroting voor 2026/2027 en heeft een sterke vermogenspositie met een solvabiliteitsratio van ruim 50%. Dit biedt de gemeente de ruimte en tijd om strategisch te investeren en tegelijkertijd voorbereid te zijn op uitdagingen en onverwachte scenario's.

Groei betekent investeren in de aankoop en bouwrijp maken van gronden, in sportvoorzieningen, winkels, scholen en andere maatschappelijke ontwikkelingen in de nieuwe wijken. Dit vraagt om vooruitdenken en opgavegericht werken. Een gezonde vermogenspositie met een eigen vermogen van € 110 miljoen biedt de gemeente de mogelijkheid om strategisch te opereren door mogelijke toekomstscenario's zorgvuldig te verkennen en daarbij instrumenten in te zetten, zoals buffers en bovenmatige reserves, als het tijdelijk tegenzit en bij investeringspieken.

Op die manier kunnen we als gemeente wendbaar blijven en effectief reageren op nieuwe ontwikkelingen. Langdurig begrotingsdiscipline is daarbij essentieel om de groei van Dronten richting 2050, met een ambitieuze doelstelling van 60.000 inwoners, succesvol te realiseren.

Tegelijkertijd leven we vandaag in een samenleving van ruim 45.000 mensen. Deze samenleving hebben we te beheren. Dit vraagt ook om investeringen; fysieke investeringen van het soort en omvang die financieel en maatschappelijk forse impact hebben. Zoals het samenvoegen van scholen tot kindcentra, het vernieuwen van verouderde infrastructuur en publieke gebouwen, onderhoud en verduurzaming van de bestaande woningvoorraad, met focus op het sociale deel daarvan, en organisatorische investeringen, zoals binnen het sociaal domein, om in te kunnen spelen op de veranderende behoefte van onze inwoners, zodat ondersteuning toegankelijkheid blijft. Daarmee benutten we de kansen om de bestaanszekerheid, de kansengelijkheid en het gezond samenleven verder te versterken.

Met dit alles wordt verder ingezet op een robuuste aanpak van onze begrotingen waarbij realisme, flexibiliteit en effectiviteit centraal staan. Door scherp te sturen op daadwerkelijke uitgaven en heldere prioriteiten, krijgt uw raad meer grip op de besluitvorming. Daarom is het van belang om te blijven bouwen aan een toekomstbestendig gemeentelijke organisatie die voorbereid is op de uitdagingen van vandaag en morgen.

3. Dronten groeit met en voor de samenleving

In de begroting 2025 is een belangrijke stap gezet richting brede welvaart als fundament voor gemeentelijk beleid. Het uitgangspunt is dat financiële keuzes gericht zijn op het creëren van positieve maatschappelijke effecten voor alle inwoners van Dronten. Deze ambitie komt krachtig naar voren in de Toekomstvisie Dronten, waarin inwoners oproepen tot meer ontmoeting en verbondenheid.

Participatie is hiervoor een essentieel onderdeel. Wanneer de gemeente werkt aan maatschappelijke effecten, is samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties cruciaal. Dit betekent dat inwoners niet alleen worden uitgenodigd om mee te denken, maar ook actief invloed hebben op de totstandkoming beleid en uitvoering. Een open, transparante relatie waarin iedereen zich gehoord voelt, legt de basis voor constructieve samenwerkingen. Dit vraagt om een gemeentelijke organisatie die in staat is en de mogelijkheden heeft flexibel en vanuit de bril van onze inwoners te werken.

Met 2026 als belangrijk jaar van versnelling in de groeiopgave, is het van groot belang om verder te investeren in de betrokkenheid van inwoners. Het dagelijkse leven staat hierbij voor het college centraal. Dit betekent dat het gemeentebeleid zich moet richten op het versterken van gemeenschappen door te luisteren naar wat inwoners nodig hebben voor een fijne omgeving: gezamenlijke initiatieven, sociale interactie en een leefomgeving waarin men elkaar ondersteunt. Het doel is om betrokkenheid en solidariteit onder inwoners verder te versterken, met als uitgangspunt dat elkaar helpen in de buurt vanzelfsprekend is.

Om beter inzicht te krijgen in de unieke gemeenschappen van Dronten: wat inwoners verbindt, wat hun behoeften zijn en hoe zij zich ontwikkelen, wordt in 2025 een Perspectiefstudie Sociale Cohesie uitgevoerd. Deze kennis helpt om sociaal beleid en fysieke planvorming duurzaam te verbinden, met oog voor de sociale kwaliteit en toekomstige ontwikkeling van onze samenleving.

Verder wordt in 2025 en 2026 de Toekomstvisie Dronten vertaald naar de nieuwe integrale omgevingsvisie, de StraLoS (Strategie Leefomgeving en Samenleving). Hierin zullen door uw raad keuzes worden gemaakt over zaken als welke mate van bestaanszekerheid we onze inwoners willen bieden en hoe we hen willen faciliteren richting een gezond leven. En ook hoe inwoners verbonden willen zijn met elkaar en hoe zij samen met de gemeente kunnen werken aan de opgaven van morgen en overmorgen. Dat hierbij de transitie in energie en klimaat een belangrijke rol speelt, is voor dit college een vanzelfsprekendheid. De vaststelling van de StraLoS in de tweede helft van 2026 wordt een sleutelmoment voor de gemeenteraad, waarin de groeiopgave wordt geïntegreerd met andere belangrijke maatschappelijke doelen.

4. Dronten groeit niet alleen voor zichzelf

Dronten groeit met een duidelijke ambitie: het creëren van meer passende woonruimte voor inwoners die op zoek zijn naar een passende woning. Jongeren verdienen de kans om op eigen benen te staan en ouderen moeten kunnen rekenen op woningen die aansluiten bij hun specifieke woonwensen. Er is behoefte aan kleinere woonopties, die aantrekkelijk zijn voor mensen die niet in een ruime eengezinswoning willen wonen. Als gemeente willen we een thuis bieden aan mensen met essentiële maatschappelijke functies, zoals docenten, zorgverleners en politieagenten, zodat zij in onze gemeenschap kunnen bijdragen aan het welzijn van iedereen.

Dit deel van de groeiopgave is een verantwoordelijkheid die de gemeente zelf draagt. De gemeente heeft voldoende financiële middelen om tegemoet te komen aan de lokale behoeften.

Dronten kijkt echter verder dan haar eigen grenzen en streeft ernaar oplossingen te bieden voor woningnood in omliggende regio's. De gemeente is bereid om een actieve rol te spelen in het aanpakken van bredere problemen en bij te dragen aan de gezamenlijke groei van Nederland, maar kan dit niet alleen. Onder meer door de hoge prijzen van landbouwgrond en de strengere eisen op het gebied van duurzame inrichting van woonmilieus ligt hier een financiële uitdaging. Het college blijft zich inzetten om, samen met alle betrokken partijen zoals woningcorporaties, regionale partners en marktpartijen, concrete afspraken te maken die de groeiopgave niet alleen haalbaar, maar ook toekomstgericht maken, waarbij financiële risico’s eerlijk(er) verdeeld zijn. De Wet Versterking Regie Volkshuisvesting, waarin het Rijk van gemeenten verlangt dat 30% van nieuwbouw sociale woningbouw betreft, biedt hiervoor zowel kansen als uitdagingen.

In 2025 zal het college met uw raad in gesprek gaan over de randvoorwaarden voor de realisatie van deze groei. Het eerste focuspunt hierbij is de uitleglocatie Dronten-Zuid, waarvan de financiële context zich onderscheidt van eerdere uitbreidingsfases zoals Dronten-West. Door nauw samen te werken met Rijksoverheid, regionale stakeholders en private partners, wordt ingezet op een gezamenlijke aanpak die zowel lokale als nationale belangen dient.

5. Bestuur en organisatie groeien mee

De groei van Dronten, zowel van de gemeenschap als van de gemeente zelf, vereist van bestuur en organisatie om in gelijke mate mee te ontwikkelen. Groei begint met een visie en de bereidheid om nieuwe wegen in te slaan; het is een kans om te leren en ons aan te passen aan de opgaven van een gemeente die toewerkt naar 60.000 inwoners. Dit vraagt om strategisch inzicht en flexibiliteit van organisatie en gemeentebestuur, zodat de aandacht blijvend ligt op de kwalitatieve groei (wat voor een samenleving willen we zijn) in plaats van kwantitatieve groei, terwijl we ook oog houden op de uitdagingen van vandaag.

Het college gaat verder met de ingezette lijn van een fundamentele herziening van de organisatie en werkwijze. Deze ambitie wordt ondersteund door de vijf strategische lijnen voor de organisatie: Dronten 2050, Versterkte sturing, Regionale samenwerking, Professionalisering en Een sterke basis.

Enkele belangrijke aandachtspunten hierbij zijn:

- *Opgavegericht werken als fundament*
  De doorontwikkeling van de ambtelijke organisatie naar opgavegericht werken is essentieel. Met een driejarig programma wordt ingezet op strategische sturing, multidisciplinaire samenwerking en een sterke verbinding tussen de organisatie en de samenleving.
- *Investeren in beheer én groei*
  Het combineren van beheer en groei zijn complexe uitdagingen waarin tegen onzekerheden zal worden aangelopen. Dit vereist een versterkte focus op risicobeheer op basis van scenariodenken, waarbij inzicht wordt gekregen in mogelijke risico's en hoe hier mee kan worden omgegaan. Dit bevordert de positie van raad en college om weloverwogen beslissingen te kunnen nemen en toch wendbaar te zijn wanneer veranderende omstandigheden daarom vragen.
- *Regionale en interbestuurlijke samenwerking*
  De complexe opgaven waar Dronten voor staat, vragen om nauwe samenwerking met regionale en nationale partners. Door deze samenwerkingen beter te verankeren in onze werkwijzen, kunnen we gezamenlijk ambitieuze doelen realiseren.
- *Brede welvaart als kompas*
  Een samenhangende ontwikkeling met focus op de lange termijn waarin maatschappelijke effecten én hun weging centraal staan, vraagt om een andere manier van werken, nieuwe capaciteiten en bredere kennis. Opgavegericht werken is een essentiële werkwijze om deze transitie in lijn met de principes van brede welvaart vorm te geven, waarbij beheer en groei hand in hand gaan.
- *Digitale transformatie*
  De toenemende digitalisering biedt kansen, maar vraagt ook om een robuuste digitale strategie. Dit omvat zowel het verbeteren van de dienstverlening aan inwoners als het waarborgen van digitale veiligheid en privacy.
- *Efficiënt en doelgericht werken*
  Het takenpakket van ambtenaren moet helder en scherp zijn. Dit houdt in dat activiteiten die niet langer bijdragen aan de kernopgaven, moeten worden beëindigd. Heldere structuren van opdrachtgevers en opdrachtnemers, zowel ambtelijk als bestuurlijk, zijn hierbij cruciaal.
- *Resultaatgericht politiek leiderschap*
  Politiek leiderschap vraagt proactief en doelgericht handelen. Door te focussen op heldere opdrachten en realistische doelen, wordt niet alleen de werkvoorraad van de ambtelijk organisatie beheersbaar, maar ontstaat een solide basis voor effectieve besluitvorming en duurzame vooruitgang.

Gemeenschappelijk opgavegericht bestuur
Net zoals we van de ambtelijke organisatie vragen om integraal te werken, geldt dit ook voor het college en de gemeenteraad. Het ontwikkelen van nieuwe vaardigheden en het implementeren van passend instrumentarium zijn noodzakelijk om met een brede blik te besturen en complexe vraagstukken effectief aan te pakken.

Financiële kaders voor de begroting

Een duidelijke strategische koers zoals hiervoor is uiteengezet helpt het financieel toekomstbeeld scherper te stellen. Wat hebben we allemaal (nog) te doen? Wat betekent dit voor de begrotingsruimte nu en straks? En ook, wat gaan we dus (nog) niet doen? De behoefte aan inzicht in de keuzemogelijkheden en keuzevrijheid groeit; het budgetrecht ligt immers bij de raad. In deze ontwikkeling is afgesproken dat de gewenste maatschappelijke effecten daarin leidend zijn, maar hoe werkt dat dan in de praktijk wanneer het toch over geld gaat?

In ieder geval door met elkaar te blijven bekrachtigen dat de koers die we varen de juiste is. Dat we bewegen in de lijn van de grotere maatschappelijke opgaven die we samen hebben vastgesteld. En dat geld ten dienste staat van deze opgaven, en niet andersom. Beschikbaarheid van geld kan een opgave versnellen of vertragen, maar de opgave realiseren blijft het doel. Mochten we in uw ogen van onze koers afwijken of onvoldoende vaart maken, dan hebben we hierover het gesprek te voeren. Dan hebben we de kaders duidelijker te stellen. Zo sturen we samen de goede kant op.

De financiële hoofdlijnen geven inzicht in de grootste financiële ontwikkelingen. We zijn een financieel gezonde gemeente en willen dat vooral ook blijven. De druk en impact vanuit de ravijnjaren is er. Hoe hier concreet naar wordt gehandeld kunt u in dit deel van de perspectiefnota lezen. In de financiële hoofdlijnen:

- Wordt de impact van realistisch begroten en de relatie met de ravijnjaren gedeeld;
- Wordt het financieel perspectief voor de periode 2026-2029 geschetst;

Worden grote wijzigingen in het financieel perspectief toegelicht.

Realistisch begroten

De komende begrotingsperiode staat voor alle gemeenten in het teken van de ravijnjaren. De uitkeringen vanuit het gemeentefonds nemen af en deze ontwikkeling raakt het structureel evenwicht van gemeenten. In de begroting 2025 is aangekondigd dat we de rust bewaren door niet direct in te grijpen en dat de tijd gebruikt wordt om de gemeentefinanciën beter te doorgronden. Dit is nodig om gebieden te identificeren waar uw raad eventueel keuzes kan maken. Onze bevindingen laten zien dat er een brug over het ravijn te maken is, waardoor de ingezette strategische koers nu niet wordt geraakt. Hierdoor zijn nu minder impactvolle keuzes nodig en is het gebied waar nu keuzes uit voortkomen die van realistisch begroten. Deze aanpak geeft ons de ruimte de ingezette koers verder te versterken en helpt ons een financieel gezonde gemeente te blijven.

Als gevolg van het traject van realistisch begroten zijn inzichten opgedaan die ons vooruit helpen. De financiële resultaten van de afgelopen jaren – met name de relatie tussen de begroting en de werkelijkheid – zijn hiervoor tegen het licht gehouden. Door te kijken naar het resultaat voor de inzet van reserves kan zichtbaar worden gemaakt hoe het eigen vermogen over de tijd (2018-2024) is veranderd. Aan de hand van het eigen vermogen kan de financiële gezondheid van de gemeente in perspectief worden geplaatst.

Hieronder zijn een aantal bijzonderheden kort samengevat:

- Het eigen vermogen is de afgelopen 7 jaar met ongeveer 18 miljoen gegroeid.* Dit is een forse toename (ca. 20%) van het eigen vermogen.

- In geen enkele primaire begroting van de afgelopen 7 jaar is een toename van het eigen vermogen begroot. In 6 van de afgelopen 7 jaar is het eigen vermogen wel gegroeid:

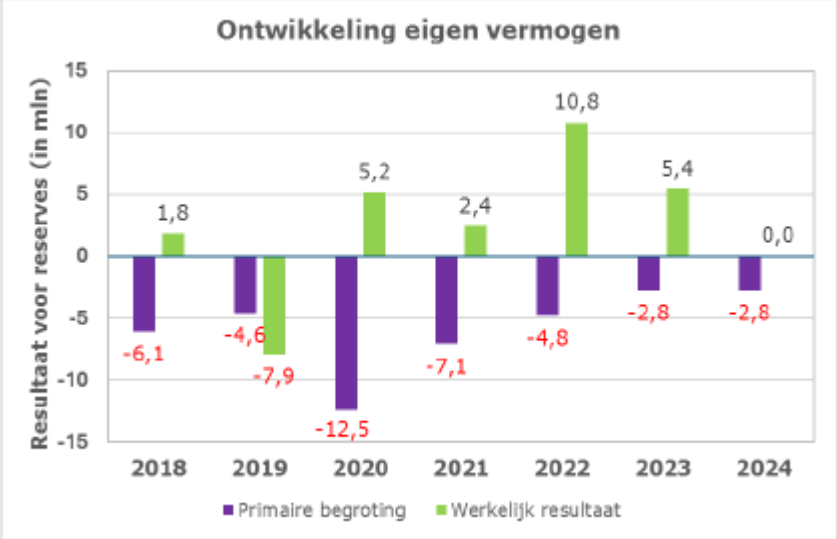

- Met het wijzigen van de primaire begroting wordt getracht het gat tussen de begroting en werkelijkheid te verkleinen. Dit is de afgelopen jaren niet altijd gelukt. Er blijven (grote) afwijkingen tussen het werkelijke resultaat en de begroting.
- De grootste oorzaken waarom de begroting en de werkelijkheid financieel van elkaar afwijken zijn:

    1. Het (incidentele) resultaat van de grondexploitaties wordt niet begroot. Dit heeft echter de afgelopen jaren wel zo'n 8 miljoen resultaat (en dus eigen vermogen) opgeleverd.
    2. Er worden in werkelijkheid meer financiële middelen van het Rijk ontvangen (o.a. door de Decembercirculaire) dan wordt begroot. Op een deel van deze middelen hebben we echter geen invloed.
    3. Niet alle begrote voornemens en projecten worden (volledig) uitgevoerd of conform planning uitgevoerd. Begrotingswijzigingen vinden tussentijds plaats wanneer meer geld nodig is. Rechtmatigheid is hier leidend. Geld teruggeven wanneer er minder geld nodig is gebeurt meestal achteraf.
    4. Er wordt voorzichtig begroot. Lasten iets ruimer en baten iets conservatiever. Er wordt liever iets overgehouden, dan dat een tekort wordt verantwoord. De gemeente draait op het principe dat er niet iets mag worden uitgeven wat niet begroot is. Dit principe leidt per saldo tot ruimte in de begroting, alleen wordt die niet als zodanig benut.

Het is belangrijk om te realiseren dat de primaire begroting het belangrijkste document is. Op basis van de cijfers uit de primaire begroting worden namelijk de kengetallen gewogen en wordt de financiële gezondheid van de gemeente gemeten. De basis voor reëler begroten dient hiervoor al in de primaire begroting te worden gelegd. Om te komen tot die meer reële begroting worden de volgende acties uitgevoerd richting de begroting van 2026:

1. Het incidentele resultaat van de grondexploitaties wordt voortaan begroot.

2. De ontvangsten vanuit het gemeentefonds worden beter begroot. Hiervoor vormen gefundeerde onderbouwingen de grondslag. De uitwerking is terug te lezen in de financiële hoofdlijnen.
3. Zowel in de baten als lasten vinden bijstellingen plaats op basis van kennis over het verleden. De verwachtingen over de toekomst worden hierbij beter onderbouwd. Het totaal verschil tussen de begroting en de werkelijkheid wordt hierdoor verkleind.
4. Voor de verdere ontwikkeling van realistisch begroten vormt het traject van Effect Gericht Sturen de basis om toekomstige effectiviteits- en efficiëntieslagen te maken.
   Het onderbouwen van de maatschappelijke relevantie van ons beleid heeft de prioriteit. Alleen dan kunnen ook meer en betere SMART beleidsdoelen worden geleverd. Het opstellen van SMART beleidsdoelen is hierbij geen doel op zich. Het zou het resultaat kunnen zijn van een goed doorlopen traject van Effect Gericht Sturen.

*Het resultaat van 2024 is nog niet vastgesteld. We gebruiken hier de verwachting van dit resultaat.

Financiële hoofdlijnen

Het financieel perspectief hanteert als vertrekpunt de stand van de 1e Financiële Tussenrapportage 2025. Hou er rekening mee dat uw raad deze stand nog niet heeft vastgesteld op het moment van het aanbieden van deze Perspectiefnota en dat deze nog kan wijzigen.

Financieel perspectief 2025-2029						
(x € 1.000)	**2025**		**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Stand na 1e Financiële Tussenrapportage (structureel)	964		-1.321	-1.089	-1.731	-1.731
Stand na 1e Financiële Tussenrapportage (incidenteel)	-4.525		-1.870	-2.118	58	0
Stand na 1e Financiële Tussenrapportage 2025	**-3.561**		**-3.191**	**-3.207**	**-1.673**	**-1.731**
Wijzigingen structurele lasten	0		-686	-511	-336	-1.591
Wijzigingen structurele baten	0		2.100	2.100	2.100	3.062
Wijzigingen incidentele lasten	-250		-2.055	-1.350	-600	0
Wijzigingen incidentele baten	3.550		1.400	2.000	1.375	825
Prognose begrotingssaldo bij Perspectiefnota 2026	**-261**	**0**	**-2.432**	**-968**	**866**	**565**
Waarvan Structureel	964		93	500	33	-260
Waarvan Incidenteel	-1.225		-2.525	-1.468	833	825
Prognose begrotingssaldo bij Perspectiefnota 2026	**-261**		**-2.432**	**-968**	**866**	**565**

Het financieel perspectief 2026 toont een structureel sluitende begroting voor 2026. Dit is het primaire uitgangspunt van de komende begroting. Hiermee wordt een belangrijke stap gezet in het overbruggen van de ravijnjaren. Er wordt ook gekozen om het opleveren van een structureel sluitende meerjarenbegroting geen afzonderlijk doel te maken. In 2029 wordt voor de begroting 2026 daarom nog geen structureel sluitende begroting getoond. Er wordt verwacht dat met de huidige aanpak van realistisch begroten en Effect gericht sturen hier op een natuurlijke manier naartoe wordt gewerkt. Maar het zal het voor ons ook essentieel zijn dat het Rijk hierin over de brug komt. Hiermee wordt de lijn van de begroting 2025 voortgezet: er wordt voorkomen dat de herstructurering van het gemeentefonds leidt tot verschraling van zorg en een afwenteling op onze inwoners.

De volgende tabel toont met welke wijzigingen rekening is gehouden in het perspectief van 2026. Voor het verloop van het eigen vermogen wordt ook rekening gehouden met 2025.

Financiële ontwikkelingen						
Lasten	**S/I**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1) Strategisch vastgoedplan	S					-900
1) Rentelasten vreemd vermogen (leningen)	S		75	250	425	100
2) Reserve accommodatiebeleid	S		575	575	575	575
3) Indexaties lokale belastingen en leges	S		-840	-840	-840	-840
4) Biodiversiteit	S		-200	-200	-200	-230
5) Veiligheidsregio Flevoland	S		-96	-96	-96	-96
6) Cultuurnota	S		-200	-200	-200	-200
4) Biodiversiteit	I	-250				
5) Veiligheidsregio Flevoland	I		-405	0	0	0
6) Uitvoeringsplannen sociaal domein	I		-1.350	-1.350	-600	0
7) Strategisch economisch beleidskader	I		-300	0	0	0
Totaal impact lasten		**-250**	**-2.741**	**-1.861**	**-936**	**-1.591**
Baten	**S/I**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
3) Indexaties lokale belastingen en leges	S		840	840	840	840
8) Gemeentefonds + BCF plafond	S		960	960	960	1.922
9) Overig saldo baten en lasten	S		300	300	300	300
11) Prognose grondbedrijf	I	3.550	900	1.500	875	325
12) Specifieke regelingen	I		500	500	500	500
Totaal baten		**3.550**	**3.500**	**4.100**	**3.475**	**3.887**
Totaal impact saldo		**3.300**	**759**	**2.239**	**2.539**	**2.296**

1) Strategisch vastgoedplan
Wanneer conform de huidige planning van het strategisch vastgoedplan wordt gebouwd, dan volgen in 2029 meer afschrijvingslasten. Daarnaast zal in 2029 nog zo'n 10 miljoen meer geleend moeten worden. De huidige rente ligt lager dan waar mee gerekend is in de begroting van 2025 en zorgt voor een daling van de rentelasten.

2) Reserve accommodatiebeleid
Er wordt jaarlijks € 575.000 gedoteerd voor lasten van het SVP (en dus IHP) die buiten de begrotingsperiode vallen. Hoewel het verstandig is om te sparen voor de toekomst en rekening te houden met toekomstige lastenstijgingen voor 2030 en verder, beklemt dit ook de structurele begrotingsruimte voor periode 2026-2029. De investeringen zijn inzichtelijk gemaakt in de investeringsagenda en zijn opgenomen in de begroting (zie ook punt 1). Hiermee zijn we in staat tijdig te handelen. Daarom wordt bij de volgende financiële tussenrapportage voorgesteld deze bestemmingsreserve op te heffen.

3) Indexaties lokale belastingen en leges
Jaarlijks worden de lokale belastingen en leges geïndexeerd. Met deze indexatie worden jaarlijks stijgende lasten afgedekt. In de loop van 2025 wordt hiervoor nieuw beleid aan uw raad voorgelegd. We stellen voor om op dat moment ook het indexatie uitgangspunt voor de begroting 2026 vast te stellen. In deze perspectiefnota is het uitgangspunt dat de indexatie wordt gebruikt om budgetneutraal te kunnen handelen.

4) Biodiversiteit
Er is rekening gehouden met het vaststellen van het biodiversiteitsplan.

5) Veiligheidsregio Flevoland
Dit betreft een verhoging van de gemeentelijke bijdrage aan de Veiligheidsregio Flevoland (VRF). Vooral de landelijke besluitvorming over Rijksfinanciering in het kader van Verplichtend karakter blijft uit en dit heeft grote impact. Daarom is er rekening gehouden met een verhoging van € 96.000 structureel en € 405.000 incidenteel. In pakket 1E Rampenbestrijding en crisisorganisatie wordt dit onderwerp nader toegelicht.

6) Sociaal domein
We streven naar een inclusieve en veerkrachtige samenleving, zoals verankerd in het strategisch beleidskader "Mensen maken de samenleving 2025-2028". Dit beleidskader benadrukt de noodzaak van structurele veranderingen binnen het sociaal domein, met specifieke aandacht voor jeugdhulp, sociale basis, mantelzorg, vrijwilligers, cultuur, sportverenigingen en gebiedsgerichte ondersteuning. Hieronder volgt een toelichting op deze verschillende onderwerpen. De uitgebreide toelichting is te vinden in de programma's 4 tot en met 6.

Jeugdhulp
De jeugdhulp wordt hervormd door onder andere de inzet van stevige lokale teams die breder opereren dan alleen jeugd. Dit moet leiden tot een beschikkingsvrije werkwijze, waardoor preventie wordt versterkt en duurdere zorg wordt beperkt. De transformatie wordt afgestemd op de Hervormingsagenda Jeugd en heeft een (minimale) doorlooptijd tot 2027. Er is een tijdelijke financiële investering nodig, maar dit kan op termijn besparingen opleveren.

Verbeteringen in het Sociaal Domein
Om een inclusieve en veerkrachtige samenleving te bereiken, worden verbeteringen doorgevoerd via pilots en onderzoeken, gericht op:

- Mantelzorg en vrijwilligers: De oprichting van het ZorgSamenpunt voor meer ondersteuning en erkenning;
- Cultuur: Actieve bevordering via de notitie Kunst, Cultuur en Erfgoed;
- (Sport)verenigingen: Ondersteuning via het Centrum voor Verenigingsondersteuning (CVO);
- Gebiedsgerichte ondersteuning: Versterking van lokale initiatieven en nieuwe werkwijzen.

Monitoring en sturing
Tot slot, beleid wordt effectief gestuurd en bijgesteld door in te zetten op informatie gedreven sturing. Dit omvat:

- Het uitvoeren van wettelijke taken (zoals inzicht in het gebruik van jeugdhulp);
- Monitoring van beleidsambities (zoals het tegengaan van eenzaamheid);
- Verantwoording richting de gemeenteraad.

Het verzamelen van data blijft een uitdaging, en het opzetten van een dashboard vereist eerst een stevige basis.

Om de transitie vanaf 2026 vorm te geven, zijn voor bovenstaande ontwikkelingen investeringen nodig. Daarom is rekening gehouden met:

- € 1.250.000 in 2026 en 2027 en € 500.000 in 2028 voor jeugdhulp, mantelzorg en vrijwilligers en gebiedsgerichte ondersteuning (incidenteel);

- € 100.000 voor monitoring en sturing (incidenteel).
- € 200.000 voor cultuur (structureel).

Door nieuwe beleidsdoelen worden samenwerkingen met sommige partners afgebouwd en experimenten gestart met nieuwe partners.

7) Strategisch economisch beleidskader
In 2026 wordt er invulling gegeven aan de uitvoering van prioritaire onderdelen uit het Strategisch Beleidskader Economie 2025-2035. Hoewel het strategisch kader de basis vormt met de pijlers 'Vestigingsklimaat versterken', 'Faciliteren en stimuleren van het MKB' en 'Inzetten op lokale kracht', zien we nu al dat bepaalde aspecten extra aandacht behoeven in de uitvoeringsfase. De in begin Q4 2025 opgeleverde uitvoeringsprogramma's worden hierdoor direct gevoed en de focus voor 2026 wordt scherper gesteld.

Daarom is er rekening gehouden met incidentele investeringen van in totaal € 300.000. Hiermee zetten we in op:

- Het versterken van het vestigingsklimaat;
- Het stimuleren van het midden- en kleinbedrijf (MKB);
- Inzetten op de lokale kracht van onze bedrijven;
- Het stimuleren van de vrijetijdseconomie en gebiedspromotie.

In de pakketten 3H Economische ontwikkelingen en 3I Vrijetijdseconomie en gebiedspromotie worden deze onderwerpen nader toegelicht.

8) Gemeentefonds
Door de decembercirculaire en het plafond BTW compensatiefonds in de verwachtingen op te nemen, worden € 960.000 structurele baten aan de begroting toegevoegd. Dit is onderdeel van de aanpak van realistisch begroten.

Dit is de eerste keer dat 2029 wordt getoond in het meerjarenperspectief. De gemeentelijke inkomsten van 2029 zijn 1 miljoen hoger dan 2028. Dit verbetert de structurele positie van 2029.

9) Overig saldo baten en lasten
Het begrotingssaldo wordt bijgesteld door diverse aanpassingen in de baten en lasten. Per saldo is de verwachting dat dit niet veel financiële ruimte oplevert, maar wel baten en lasten op de juiste hoogte en op de juiste plaats in de begroting zet. Dit is de inzet van realistisch begroten en is gebaseerd op de financiële analyse van de Jaarstukken 2024, het verkregen inzicht over de voorgaande jaren en reeds doorgevoerde aanpassingen in de begroting 2025 (met name de formatielasten).

Belangrijke aandachtsgebieden hierin zijn de baten, zoals leges en andere rechten en de uitvoeringslasten voor jeugdhulp. Het heeft zin om het gat dat is geconstateerd tussen de begroting en werkelijkheid zoveel mogelijk te dichten, zodat deze ruimte op de juiste plaats kan worden benut.

10) Prognose grondbedrijf
Voor het grondbedrijf wordt jaarlijks een eigen perspectiefnota gemaakt. Hierin staan de verwachtingen van de lopende grondexploitaties. Dit is noodzakelijk voor de bepaling van het resultaat van 2024, maar kan daarmee ook gebruikt worden voor de verwachting van het resultaat 2025 en verder. De financiële vertaling hiervan is opgenomen in de perspectiefnota. Dit zal altijd een positief resultaat zijn, omdat te verwachten verliezen voorzien zijn per einde 2024. Het begrotingssaldo neemt hierdoor met zo'n zeven miljoen toe voor de periode 2025-2029. In de begroting wordt in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing beschreven hoe rekening wordt gehouden met risico's van eventuele tekorten en afwaarderingen van grondexploitaties.

11) Specifieke regelingen
Een deel van de dekking kan nog niet worden geconcretiseerd. Diverse activiteiten zullen middelen gaan gebruiken die door specifieke regelingen en subsidies beschikbaar worden gesteld. Door gebruik te maken van deze middelen kunnen (structurele) lasten die reeds gepland zijn, gedekt worden.

Blik op de financiële gezondheid

Voor het beoordelen van de toekomstige financiële gezondheid van de gemeente is de ontwikkeling van het eigen vermogen belangrijk. Daarbij is het resultaat zonder gebruik van reserves nodig om dit te berekenen. Er is in onderstaand overzicht een schatting van het totaal vermogen toegevoegd om de solvabiliteit te berekenen.

In de schatting van het totaal vermogen is al wel rekening gehouden met een toename van (grex)voorraden in verband met de groeiopgave. Er is nog geen rekening gehouden met de mogelijke gevolgen van de keuzes die de raad in dit proces nog moet maken. Als de groeiopgave een extra investering van de gemeente vraagt, dan zal dat ten koste kunnen gaan van het eigen vermogen. De impact hiervan staat in dit financieel perspectief op 0. Dit is dus een hoog over inschatting en wordt richting begroting 2026 verder uitgewerkt.

Financieel perspectief 2025-2029 (x € 1.000)					
	2025	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Prognose begrotingssaldo bij Perspectiefnota 2026	-261	-2.432	-968	866	565
Saldo reserves	-2.120	-1.819	-1.774	-1.774	-1.774
Verwacht resultaat voor reserves	**-2.381**	**-4.251**	**-2.742**	**-908**	**-1.209**
Eigen vermogen einde jaar	109.819	105.569	102.827	101.919	100.710
Totaal vermogen	240.000	250.000	280.000	290.000	290.000
Solvabiliteitsratio	46%	42%	37%	35%	35%

Het eigen vermogen blijft in dit meerjarenbeeld voldoende om een gezonde solvabiliteitspositie te behouden (>30%). Naast de solvabiliteit zijn er meer kengetallen die de financiële gezondheid van de gemeente weerspiegelen. Die zullen echter een soortgelijk beeld ondersteunen. Voor nu is gekozen om het tot de solvabiliteit te beperken. In de begroting worden de (financiële) kengetallen in een bredere context behandeld.

Het volgende overzicht toont het verloop van het eigen vermogen over de tijd:

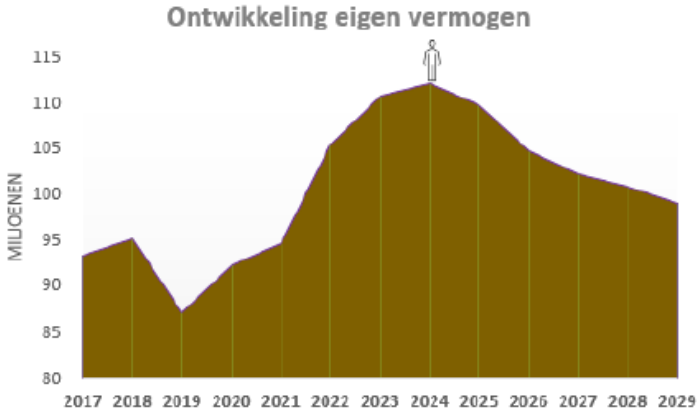

De groei en de daarna afname van het eigen vermogen vertoont de vorm van een berg. Dit is illustratief voor onze situatie. We staan bovenop die berg en kijken vooruit naar een dal dat ontstaat door de ravijnjaren. De brug over het ravijn ontstaat wanneer we naar dit grotere plaatje kijken en ons niet enkel laten leiden door een eventueel negatief begrotingssaldo. Het is daarom belangrijk dit inzicht in het verloop van het eigen vermogen mee te nemen in het perspectief op 2026 en verder.

Door meer te sturen op het eigen vermogen wordt de regie in handen genomen om de financiële gezondheid voor de lange termijn te bewaken. Daarin gaat de periode na 2029 ook meegenomen worden. De bovenmatige reserves helpen om vanuit een financieel gunstige positie goed naar de kansen en bedreigingen te blijven kijken. Dit geeft ruimte om op korte termijn te blijven doen wat van ons gevraagd wordt. Door in control te zijn hierop, kan de (financiële) toekomst met vertrouwen tegemoet worden gegaan en kan de begroting 2026 in lijn daarvan opgesteld worden.

Bij het sturen op het eigen vermogen is nog een onderwerp van belang. Het Rijk heeft vanaf eind 2023 de surplus-regeling algemene reserves in het leven geroepen. Hierdoor is het mogelijk om een deel van bovenmatige reserves in te zetten voor het tijdelijk dekken van structurele lasten. Er zijn voor- en nadelen te benoemen van deze regeling. De surplus-regeling past zeer goed bij sturen op het eigen vermogen. Het kan onderdeel zijn van een langdurig begrotingsdiscipline. Het biedt de mogelijkheid om strategisch te opereren, wendbaar te blijven en in tijden van grote financiële schommelingen koersvast te blijven. Met name financieel gezonde gemeenten kunnen hiermee voorkomen dat ombuigingen te vroeg in gang worden gezet, terwijl die wellicht achteraf niet nodig zouden zijn geweest.
Het kan echter ook gezien worden als een middel waarmee boven de stand wordt geleefd. Een structureel tekort wordt namelijk nog niet aangepakt. Mocht het structureel tekort toenemen, wordt de opgave alleen maar groter.

De inzet van de surplus-regeling is daarom een politieke keuze. In deze perspectiefnota is er geen gebruik gemaakt van de surplus-regeling.

Het inzetten van de surplus-regeling kan pas na overleg met de toezichthouder. Een eventuele (tijdelijke) inzet hiervan is getoetst bij de toezichthouder en deze staat positief tegenover het gebruik van de surplus-regeling. Met een goede onderbouwing is dit daarmee een optie om structureel evenwicht te realiseren, mocht het tijdelijk tegen zitten.

Beleidsontwikkelingen

Programma 0 Bestuur en ondersteuning

Pakket 0A Bestuur

Beleidsontwikkelingen
Versterking regionale samenwerking
Regionale samenwerking is essentieel vanwege de groeiopgave en gestapelde maatschappelijke uitdagingen. De afgelopen jaren zijn belangrijke stappen gezet om effectiever samen te werken in de regio. Tegelijkertijd constateren we dat meer grip op regionale samenwerking nodig is om onze ambities te bereiken. Daarnaast moet regionale samenwerking verder worden verankerd in het DNA van de organisatie. Dit is noodzakelijk om de bovenlokale vraagstukken in relatie tot onze groeiopgave te realiseren en de randvoorwaarden op orde te krijgen (voorzieningenniveau, infrastructuur, zorg, en energie).

Daarom ontwikkelen we in 2025 een strategie regionale samenwerking en Public Affairs. Deze richt zich op de doorontwikkeling van de strategische positionering om zo regionale samenwerking en Public Affairs vanaf 2026 stevig te borgen in het DNA van de organisatie. En op de lange termijn richt het zich op beleidsdoelen waarbij wij als gemeente een samenwerking met Rijk en Regio nodig hebben in de vorm van gelden, ruimtelijke ordening en eventuele versoepeling in wet- en regelgeving. Aan de hand van de strategie brengen we in beeld in welke samenwerkingsverbanden we de komende jaren willen investeren.

Pakket 0B Burgerzaken

Beleidsontwikkelingen
Vertrouwen van inwoners versterken
Het pakket Burgerzaken richt zich op betrouwbaarheid en het versterken van het vertrouwen van inwoners in de lokale overheid. Het omvat identiteitsmanagement, persoonsgegevensbeheer basisregistratie personen, burgerlijke stand, privacybeheer én de verkiezingen. Borgen van kwaliteit en leveren van dienstverlening staan centraal. Er wordt gestreefd naar een zo groot mogelijke kwaliteit en actualiteit om betrouwbaar en veilig diensten te verlenen met verregaande bescherming van de persoonsgegevens. Tegelijkertijd gaat dienstverlening over de manier waarop uitvoering wordt gegeven aan taken waarbij de gemeente in contact staat met opdrachtgevers/gebruikers en inwoners. De ambitie is om de dienstverlening effectiever, laagdrempeliger, toegankelijker en persoonlijker te maken.

Het werkveld van Burgerzaken is continu in ontwikkeling. Nieuwe wetgeving, aanscherping van procedures, digitalisering/technologische innovaties en de toenemende hoeveelheid en complexiteit van het werk, stelt hogere eisen aan d medewerkers en de processen en systemen (vak applicaties)

De voornaamste ontwikkeling die Burgerzaken het hoofd moet bieden zijn de toenemende kwaliteitseisen als het gaat om identiteitsvaststelling (om fraude en misbruik te voorkomen) en de groter wordende vraag naar reisdocumenten tot en met 2027. Het borgen van de kwaliteit van dit werk is van essentieel belang. Wanneer de kwaliteit niet geleverd kan worden, heeft dit namelijk grote negatieve gevolgen voor het vertrouwen in de (lokale) overheid. De kwaliteit in combinatie met de tijdigheid van de dienstverlening staat dus altijd voorop. Tegelijkertijd groeit de gemeente en daarmee ook de druk op de uitvoering van zowel KCC als Burgerzaken. Door technologische toepassingen willen we zolang mogelijk onze normen halen met dezelfde bezetting.

Op het gebied van dienstverlening vragen wettelijke veranderingen dat de gemeente meegaat met technologische ontwikkelingen. Het gaat onder andere over het beschikbaar stellen van e-diensten en continu faciliteren van inzicht in de status van een melding voor inwoners en ondernemers. Dit vraagt investeren in automatisering en in het kennisniveau van medewerkers. De lijn van de I-Visie wordt bij deze technologische ontwikkeling gevolgd.

Pakket 0C Overhead

Beleidsontwikkelingen
De ontwikkeling van de organisatie op weg naar Dronten 2050 geeft volop focus in 2026. De vijf strategische lijnen die in deze ontwikkeling centraal staan (namelijk Dronten 2050, Versterkte sturing, Regionale Samenwerking, Professionalisering en een Sterke basis), worden in het concernplan 2026 geborgd. Deze vijf strategische lijnen vragen een veranderende rol van de vakspecialisten binnen bedrijfsvoering, onder andere naar een meer strategische rol. In 2025 bouwen we verder aan de structurele kwalitatieve en kwantitatieve Strategische Personeelsplanning (SPP), waar we verder op inzetten in 2026. We verwachten daarbij in toenemende mate (team)ontwikkeltrajecten om als sterke teams de bovengenoemde strategische lijnen te kunnen ontwikkelen.

Opgavegericht werken
In 2024 is gestart met het programma Opgavegericht Werken om onze aanpak, werkwijze en vaardigheden op opgavegericht werken te ontwikkelen. Dit programma loopt ook de komende jaren door. Een intensivering van het programma is noodzakelijk om met een opgavegerichte werkwijze de opgaven te kunnen aanpakken, uitvoeren en sturen bij de realisatie van de groeiambitie. Hierbij zetten we in op portfoliomanagement, versterken van het opdrachtnemer- opdrachtgeverschap, een doorontwikkeling op programmatisch en projectmatig werken om aan te blijven sluiten bij de opgaven van nu en om goed te kunnen prioriteren.

Gebiedsgericht werken
In Dronten is gebiedsgericht werken een effectieve manier om maatschappelijke vraagstukken aan te pakken. Het is een passende manier voor het herkennen van, en samenwerken aan maatschappelijke vraagstukken in gebieden bij het groeien met en voor de samenleving.
Gebiedsregie is pilot-af, nu zetten we in op het verder borgen en professionaliseren hiervan door te onderzoeken hoe een gebiedsgerichte aanpak kan bijdragen aan de maatschappelijke opgaven. Dit doen we via het programma opgavegericht werken. Er wordt gestreefd naar betere communicatie met inwoners, zodat zij zich gehoord en begrepen voelen, naar meer participatie met doelgroepen en het samen bouwen aan een samenleving.

Arbeidsmarkt
De arbeidsmarkt is en blijft in ontwikkeling, en in deze dynamiek staat het binden en boeien van medewerkers centraal. Het behouden van mensen, en daarmee data ten behoeve van analyse en actie, is van groot belang. In 2026 willen we aanvullend inzetten op het behouden van medewerkers. Vanuit de in 2025 ontwikkelde arbeidsmarktaanpak, zetten we in 2026 in op structurele recruitmentmarketing. Op deze manier willen we de juiste mensen uit de markt aan ons binden en boeien. We zien namelijk dat recruitmentmarketing essentieel is om de moeilijk vervulbare functies in de markt te kunnen zetten.

Tenslotte: het wordt steeds moeilijker om ervaren professionals te vinden. Er zijn in de organisatie (in samenwerking met de regio) al meerdere traineeprogramma's ontwikkeld, er is echter meer nodig om professionals zonder de juiste werkervaring een kans te geven op onze moeilijk vervulbare functies. Onze wens is om in de komende jaren in toenemende mate zelf mensen op te leiden, op mbo- en hbo- niveau. Dit vraagt om opleiding en begeleiding.

Communicatie en participatie
De samenleving verandert razendsnel en ontwikkelingen stapelen zich op. Denk hierbij aan toenemende onzekerheid, digitalisering en polarisatie. Bovendien vergroot de opkomst van AI en desinformatie op sociale media de vraag naar betrouwbare en duidelijke communicatie. In Dronten streven we naar het maatschappelijk effect dat onze inwoners zich gezien, gehoord en begrepen voelen. Daarom zetten we in op vakmanschap, bereiden we ons voor op de verplichte participatieverordening en zetten we in op een communicatieve organisatie.

Excellente dienstverlening
We zetten vanuit excellente dienstverlening in op een eenduidige invulling van ons digitale communicatieplatform. Dit doen we door een eenduidig webportaal met gepersonaliseerde overheidsinformatie te creëren (persoonlijke internet pagina (PIP)). Op deze manier stroomlijnen we de digitale kanalen voor communicatie met onze inwoners en geven we invulling aan het collegeprogramma, het uitvoeringsprogramma Excellente Dienstverlening en de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer.

Effect gericht werken door middel van data en analyse
Om optimaal effect gericht te kunnen werken, is de inzet van data en analyse van belang. De organisatie wil zich daarom ontwikkelen in datagericht werken, met een focus op business intelligence (BI). Een projectmatige aanpak en investering in ontwikkeling is noodzakelijk om hier structureel de juiste stappen in te kunnen zetten. We zetten in op de uitbouw van ons dataplatform en de inzet van tooling waarmee effectgerichte sturing, realisatie van SMART-doelstellingen en een meer data gedreven werkwijze wordt ondersteund.

Informatiseren en digitaliseren
We werken aan een renovatie en optimalisatie van onze informatiehuishouding. We volgen daarvoor bestendig de i-leidraad en het IM-ontwikkelplan. Hierbij focussen we ons in 2026 op een digitale strategie die gericht is op datagedreven werken, briljante inwonerservaring, wendbare organisatie, nieuwe digitale businessmodellen en slimme, digitale processen. Tegelijk zijn we een aantal onderdelen van onze informatiehuishouding aan het vervangen of renoveren en wordt gewerkt aan een nieuwe digitale werkruimte. De ambitie is dat onze digitale platformen en ICT-omgeving geharmoniseerd en op uniforme wijze te beheren zijn, waardoor we beter in staat zijn om aan te sluiten op de landelijke samenwerking 'common ground'.

Archief en informatiebeheer
Door groei van onze organisatie, toenemende complexiteit in wetgeving en digitalisering in de maatschappij veranderen de eisen voor archief- en informatiebeheer. Er is daardoor meer capaciteit nodig om de transitie naar digitaal beheer te kunnen maken en de kwaliteit van archief- en informatiebeheer te waarborgen. Om dit zo efficiënt mogelijk te doen, werken we samen in de regio met het Flevolands Archief (HFA). Het bestuur van het HFA zal in 2025 bepalen welke keuzes hierin gemaakt moeten worden en wat het kostenverhogende effect daarvan zal zijn.

Beheertaken
We zijn en gaan van het gas af en worden meer en meer afhankelijk van elektriciteit. De prijzen van elektriciteit zijn vrijwel net zo onzeker als van gas. Het is mogelijk dat dit de komende jaren extra kosten met zich meebrengt. Echter, momenteel vertaalt dit zich in een financiële onzekerheid die niet is te kwantificeren.

Inkoop
Het inkoopbeleid van de gemeente Dronten loopt vanaf 2022 tot en met 2025 en zal volgend jaar vernieuwd worden.

Pakket 0D Gemeentelijke belastingen

Beleidsontwikkelingen
Voor de inhoudelijke toelichting op dit pakket verwijzen we u door naar pakket 0Z Algemene uitkering, treasury en overige baten en lasten.

Pakket 0H Economische ontwikkeling

Op basis van de huidige programmastructuur zijn de verspreide percelen van pakket H onderdeel van programma 0. De overige taken uit pakket H staan in programma 3. Inhoudelijk verwijzen wij u daarom graag door naar programma 3.

Pakket 0T Wonen en bouwen

Op basis van de huidige programmastructuur is het beheer van strategische gronden van pakket T onderdeel van programma 0. De overige taken uit pakket T staan in programma 8. Inhoudelijk verwijzen wij u daarom graag door naar programma 8.

Pakket 0Z Algemene uitkering, treasury en overige baten en lasten

Beleidsontwikkelingen
Financiële stabiliteit en veerkracht
Robuuste financiën zijn belangrijk voor gemeente Dronten om de toekomstige uitdagingen aan te kunnen. Het betekent dat onze financiële situatie gezond en duurzaam is, met voldoende buffers om economische schokken, onverwachte uitgaven of veranderingen in inkomsten op te vangen. Gemeente Dronten heeft een goed uitgangspunt richting de toekomst.

Gezonde financiën zijn essentieel om onze (ambitieuze) doelen te bereiken. Dronten gaat groeien, wat betekent dat voorzieningen zoals scholen, sportvoorzieningen en mobiliteit op peil moeten blijven.

Hiervoor zijn investeringen nodig. Investeringen van vermogen dat we op dit moment niet hebben. Aangezien de lasten voor de baten uitgaan, zal extern vermogen moeten worden aangetrokken en er dus geleend moeten worden.

Een gezonde financiële positie is niet alleen nu, maar ook in de toekomst belangrijk. Daarom moeten we verder kijken dan de verplichte jaren in de begroting (begroting + 3 jaar). Realistisch begroten is een belangrijk aspect dat zowel de huidige als toekomstige begrotingen zal beïnvloeden. Een begroting is een voorspelling die gaandeweg wordt bijgestuurd. Hoe minder bijsturing nodig is, hoe realistischer de raming zal zijn.

Hierom willen we een beter overzicht in de investeringsbehoeften en de timing hiervan. Zo kunnen we beter voorspellen welke investeringen tegelijkertijd kunnen worden uitgevoerd, rekening houdend met de financiële grenzen. Dit draagt bij aan een gezonde financiële positie voor nu en in de toekomst.

Daarnaast ontwikkelen we nieuw beleid voor lokale heffingen en leges. Onderdeel hiervan is de indexatie van gemeentelijke leges en belastingen.

Het maatschappelijk effect wat we nastreven is een lokale overheid te bieden die betrouwbaar en dienstbaar is. In een tijd waarin de gemeente Dronten zowel groeit als beheert binnen een steeds complexere samenleving, staan transparantie in besluitvorming en flexibiliteit centraal. Daarom werken we actief samen met onze inwoners, (regionale) partners en het Rijk.

Dit programma richt zich op de ontwikkeling van een betrouwbare en dienstbare lokale overheid en een lokale overheid die het vertrouwen van onze inwoners versterkt. Door effectief in te spelen op maatschappelijke veranderingen en technologische innovaties, wordt gebouwd aan een efficiënte organisatie. Eén die niet alleen de groeiambitie naar 60.000 inwoners in 2050 kan ondersteunen, maar ook blijvend inspeelt op de behoeften en verwachtingen van haar inwoners.

Programma 1 Veiligheid

Pakket 1E Rampenbestrijding en crisisorganisatie

Beleidsontwikkelingen
In 2026 wil de Veiligheidsregio Flevoland (VRF) verder invulling geven aan het vastgestelde Beleidsplan 2025-2028 met de kernboodschap: Wij versterken veiligheid, samen, elke dag steeds beter. De kernboodschap is uitgewerkt in vier centrale doelen, namelijk:

1. Veilige leefomgeving;
2. Toekomstbestendige crisisbeheersing;
3. Toekomstbestendige brandweerzorg;
4. Wendbare organisatie.

Voor de bijstellingen in de Ontwerp-Programmabegroting VRF 2026 ontvangt u binnenkort een raadsvoorstel met bijbehorende zienswijzeprocedure. Voor deze Perspectiefnota 2026 is het wel van belang dat we specifiek inzoomen op de toekomstbestendige brandweerzorg. Deze zorg staat onder druk door het uitblijven van besluitvorming over rijksfinanciering voor Verplichtend Karakter (taakdifferentiatie, peildatum 1-4-2025). Hopelijk wordt dit duidelijk in de Meicirculaire 2025.
Na een intensief proces van de bestuurlijke stuurgroep is ervoor gekozen de implementatie van Verplichtend Karakter te temporiseren en nogmaals incidenteel te verwerken. Met de verdere temporisering van Verplichtend Karakter zijn twee

bestuurlijke risico's gemoeid, namelijk het risico van juridische procedures van medewerkers die een beroep doen op gelijke betaling, in lijn met de uitspraken van het Europese hof en het risico dat er toch een groter verloop van vrijwilligers plaatsvindt, waardoor de kwaliteit van de brandweerzorg onder druk komt.

Pakket 1F Integraal veiligheidsbeleid en openbare orde

Beleidsontwikkelingen
Gezonde leefomgeving
Dierenwelzijn is belangrijk voor een gezonde leefomgeving voor mens, plant en dier. Het is belangrijk voor het welzijn van mens en dier en voor de leefbaarheid en veiligheid in de gemeente. Bovendien biedt het kansen voor de sociale cohesie en het gemeenschapsgevoel.

Dierenwelzijn gaat om zorg en ondersteuning voor zwerfdieren, huisdieren en wilde dieren. Op dit moment is er in de gemeente Dronten geen dierenwelzijnsbeleid. Dit is problematisch, omdat dieren zo niet de gewenste zorg en ondersteuning krijgen. Niet alleen heeft dit impact op de dieren zelf, maar op het welzijn van mensen. Tegelijkertijd neemt de vraag naar dierenwelzijnsdiensten toe door trends zoals de chipplicht voor katten en de toename van aanrijdingen met wilde dieren.

Het ontwikkelen van dierenwelzijnsbeleid zorgt ervoor dat op georganiseerde en structurele wijze kan worden gewerkt aan het welzijn van dieren in de gemeente Dronten. Daarom ontwikkelen we in 2026 in samenwerking met Aeres Groep een Beleidsnota Dierenwelzijn. Een belangrijk focuspunt zal zijn om mogelijk te maken dat medische kosten voor huisdieren kunnen worden gedeclareerd voor mensen die leven van een minimuminkomen.

Het maatschappelijke effect wat we nastreven is dat onze inwoners leven in een toegankelijke en veilige leefomgeving. Sociale cohesie speelt hierin een sleutelrol, omdat het wederzijds begrip, veiligheid en welzijn versterkt. Door proactief maatschappelijke ontwikkelingen te signaleren en hierop bij te sturen, bouwen we aan een toekomstbestendige gemeenschap. Samenwerking met partners, zoals de Veiligheidsregio Flevoland (VRF), is daarbij essentieel om effectief en daadkrachtig te handelen.

Dit programma richt zich op het versterken van een gemeentelijke organisatie die snel en daadkrachtig inspeelt op veiligheidsuitdagingen en maatschappelijke veranderingen. Door aandacht te hebben voor het behoud van veiligheid, ruimtelijke samenhang en leefbaarheid, wordt een gemeenschap gecreëerd waar inwoners zich thuis voelen.

Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Pakket 2G Verkeer en vervoer

Beleidsontwikkelingen
Gezonde en duurzame mobiliteit
In ons verkeers- en vervoersbeleid (GVVP) zetten we in op gezonde mobiliteit. Dit blijkt onder andere uit het feit dat we daarin twee speerpunten hebben benoemd, namelijk het stimuleren van het fietsgebruik en inzetten op duurzame mobiliteit. Behalve deze speerpunten hebben we ook rekenschap te houden met onze groeiambitie en wat dit betekent voor regionale- en lokale bereikbaarheid en verkeersveiligheid.

In lijn met de ontwikkelingen willen we onder andere de openbaar vervoer faciliteiten op peil houden. Daarom zetten we in op fietsvoorzieningen bij het station Dronten en vinden we bereikbare haltevoorzieningen belangrijk.

Er is al jaren een tekort aan fietsenstalplaatsen bij het station. Vanwege dit tekort, is de uitbreiding noodzakelijk. Dit belang is ook onderstreept in de motie Deelvervoer van 13 juli 2023. Hier geven we voor wat betreft de fietsenstalling uitvoering aan. Daarnaast willen we fietsgebruik te stimuleren, wat een speerpunt is in het gemeentelijk beleid (GVVP) en bijdraagt aan het bevorderen van gezondheid. Een adequate stalling draagt hieraan bij. Uit onderzoek is gebleken dat de bestaande 3 fietsparkeerlocaties kunnen worden uitgebreid met 228 fietsparkeerplaatsen (van 1.168 naar 1.396) en het aantal fietskluizen met 40 stuks (van 64 naar 104). De uitbreiding van de fietsenstalling bij station Dronten is gepland voor 2026.

Door de groei van Dronten, wensen vanuit de samenleving, bus vervoerder EBS of provincie Flevoland (concessiehouder), kan het wenselijk zijn om situaties uit te breiden of haltes te verplaatsen. Dit vraagt in bepaalde situaties tot aanpassingen in de openbare ruimte, waarbij er resultaatgericht kan worden gehandeld als de situatie daarom vraagt.

Verbeterde bereikbaarheid en leefbaarheid
In de StraLoS wordt een toekomstperspectief op mobiliteit opgenomen. Een toekomstperspectief op mobiliteit, en daarmee een goede bereikbaarheid, is vanwege de groeiambitie van onze gemeente op zowel het gebied van wonen als werkgelegenheid (bedrijventerreinen) essentieel. In 2026 wordt deze visie vertaald naar een mobiliteitsplan met een uitvoeringsprogramma dat tot 2040 loopt.

De jaren 2026 en 2027 worden gebruikt voor de ontwikkeling, participatie en besluitvorming van dit plan. Vanaf 2028 moet er een vastgesteld Mobiliteitsplan Dronten 2040 zijn, als opvolger van het GVVP 2017-2027.

Veilige en duurzame leefomgeving
De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om te voldoen aan de Europese wetgeving voor Real-Time Traffic Information (RTTI) en een veilige en duurzame leefomgeving te waarborgen. Deze wetgeving vereist dat actuele en betrouwbare verkeersgegevens beschikbaar worden gesteld. Dit is belangrijk voor verkeersveiligheid, doorstroming en milieubelasting. Het niet naleven van deze verplichtingen kan leiden tot juridische en financiële risico's en verminderde verkeersveiligheid.

De wetgeving is aangescherpt en vereist nu strengere eisen aan verkeersdata. Dit betekent dat de gemeente haar systemen moet upgraden om aan de wetgeving te voldoen. Dit sluit aan bij het gemeentelijk beleid op het gebied van mobiliteit, duurzaamheid en veiligheid.

Investeren in real-time data biedt kansen voor innovatie en verbetert de samenwerking met verkeerscentrales. Door nu hierop in te zetten, wordt voldaan aan wetgeving, kan de verkeersveiligheid worden verbeterd en de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente worden ondersteund.

Het maatschappelijke effect wat we nastreven is dat onze inwoners leven in een toegankelijke en veilige leefomgeving. Een goede infrastructuur is hiervoor cruciaal, vooral in het licht van de groei van Dronten. Dit betekent dat wordt ingezet op het waarborgen van een omgeving waarin inwoners zich vrij kunnen bewegen in een openbare ruimte die gezondheid en sociale cohesie bevordert.

Dit programma richt zich op het ontwikkelen van een toekomstbestendige mobiliteit die aansluit bij de groeiende behoeften van inwoners en bedrijven. Naarmate Dronten groeit, zal de druk op de bestaande infrastructuur toenemen. Een goed functionerende en duurzame infrastructuur is nodig om de mobiliteit, bereikbaarheid en verkeersveiligheid te waarborgen. Door te bouwen aan een veilige, toegankelijke en milieuvriendelijke infrastructuur, draagt dit programma bij aan de gezonde leefomgeving voor mens, plant en dier én draagt deze bij aan een goed vestigingsklimaat.

Programma 3 Economie

Pakket 3H Economische ontwikkelingen

Beleidsontwikkelingen

De bevolkingsgroei van Dronten naar 60.000 inwoners in 2050 vraagt om een proactieve en duurzame economische ontwikkeling die brede welvaart garandeert. Hoewel het 'Strategisch Beleidskader Economie' hiervoor de lijnen uitzet, signaleren we nu al een aantal urgente ontwikkelingen en knelpunten die een versnelde en gerichte aanpak in 2026 noodzakelijk maken. De focus met de hierbij te bereiken effecten liggen voor 2026 op de hieronder beschreven onderdelen.

Versterking van het vestigingsklimaat voor ondernemers

1. *Strategie Werklocaties*
   In 2025 is een heldere strategie ontwikkeld die ondernemers inzicht biedt in het toekomstige aanbod van uitgeefbare bedrijventerreinen in Biddinghuizen, Dronten en Swifterbant. Om onze groeiambitie te realiseren en kwalitatieve werkgelegenheid te behouden en aan te trekken, is het cruciaal om in 2026 concrete stappen te zetten in de ontwikkeling en positionering van onze bedrijventerreinen. Dit beleid zorgt voor Duurzame en aantrekkelijke werklocaties met hoogwaardige & kennisintensieve bedrijvigheid, hogere banendichtheid en intensiever ruimtegebruik.
2. *Geactualiseerd uitgiftebeleid*
   In een geactualiseerd uitgiftebeleid worden hogere eisen gesteld aan nieuwe bedrijven. Dit beleid zorgt voor de vestiging van bedrijven die passen bij de toekomst van Dronten: een lokale economie met hoogwaardige, kennisintensieve bedrijvigheid.
3. *Toekomstbestendige en vitale dorpscentra*
   Veranderingen in het winkelgedrag en de opkomst van online winkelen zetten de vitaliteit van onze dorpscentra onder druk. Snellere actie is nodig om de centra toekomstbestendig te maken, hun functie als ontmoetingsplek voor onze inwoners verder te versterken en het voorzieningenniveau te verhogen. Door de verdere uitvoering van de Retailstrategie, waaronder de kansenkaarten en actieplannen, versterken we de economische vitaliteit en de aantrekkelijkheid van de verschillende centra voor onze inwoners.

Faciliteren en stimuleren van het midden- en kleinbedrijf (MKB)
Dronten ondersteunt lokale MKB-ondernemers door minder regels en meer ondersteuning te bieden, zodat bedrijven kunnen groeien en innoveren. Dit omvat het versterken van de samenwerking met ondernemers via platforms en overleg, het verbeteren van de dienstverlening en het verminderen van regeldruk. Het doel is dat ondernemers de gemeente als mkb-vriendelijk beschouwen en optimaal kunnen groeien en innoveren, wat bijdraagt aan de welvaart van Dronten.

1. *Versterken organisatiegraad*
   We zetten in op een intensivering van de dialoog en een versterking van de organisatiegraad van het bedrijfsleven door frequente inzet van de Economische Platform Dronten (EPD's), structureel overleg met de Ondernemersverenigingen en de implementatie van het Keurmerk Veilig Ondernemen op minimaal één bedrijventerrein.
2. *Ondernemersdienstverlening*
   Om een optimaal ondernemersklimaat in Dronten te realiseren, zetten we ons in voor een significante verbetering van onze dienstverlening en een actieve vermindering van de regeldruk. We realiseren een goede balans tussen minder regeldruk, betere naleving van regels en een verbeterde dienstverlening, met het effect dat ondernemers in Dronten optimaal kunnen floreren.

Inzetten op de lokale kracht van onze bedrijven
Dronten richt zich op het versterken van de lokale kracht van sectoren zoals agrofood en vrije tijd om nieuwe bedrijven en inwoners aan te trekken. Een belangrijk onderdeel hiervan is het creëren van een broedplaats voor agrarische innovatie door samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en kennisinstellingen.

1. *Broedplaats voor agrarische innovatie*
   De agrarische sector vormt een kern van de identiteit van Dronten. We zetten in op het effect om deze sector toekomstbestendig te maken door een sterke clustervorming en innovatie binnen de agrofood te faciliteren.
2. *Groei Toerisme*
   Dronten zet in op een gebalanceerde groei van het toerisme, waarbij economie, samenleving en leefomgeving in harmonie zijn. We creëren een duurzame toeristische sector die bijdraagt aan de lokale economie en de leefbaarheid van Dronten. In pakket 3I wordt dit verder toegelicht.

Imago/Merkidentiteit
Om het imago en de merkidentiteit van Dronten te versterken, zetten we een reeks gerichte acties op samen met Dronten Marketing om de kracht van Dronten verder uit te dragen. Door deze geïntegreerde aanpak bereiken we het effect van een sterk en herkenbaar merk voor Dronten, dat zowel inwoners als bezoekers aantrekt.

Pakket 3I Vrijetijdseconomie en gebiedspromotie

Beleidsontwikkelingen
Duurzaam en aantrekkelijk Dronten
Vanuit de Toekomstvisie en de doelstellingen opgenomen in het Strategisch Beleidskader Economie streven we ernaar dat toerisme bijdraagt aan een duurzaam en aantrekkelijk Dronten. Hierbij zetten we onder andere in op de groei van het toerisme en het versterken van ons imago.

Groei toerisme
De vrijetijdssector draagt 8,9% bij aan de totale werkgelegenheid in Dronten en is daarmee één van de belangrijkste sectoren. Door het faciliteren van groei kan toerisme ingezet worden als middel om grotere maatschappelijke opgaven op te lossen die bijdragen aan het algemeen belang (welzijn en welvaart) van alle inwoners. Naast het creëren van meer werkgelegenheid bevordert de groei van toerisme lokale samenwerking, een betere infrastructuur en meer recreatiemogelijkheden voor eigen inwoners. In 2026 ligt de focus op de doorontwikkeling van de Oostrand en het verzamelen van data om bezoekersstromen beter te begrijpen, wat bijdraagt aan een duurzame toeristische sector en de leefbaarheid van Dronten.

Imago/merkidentiteit
Dronten heeft een sterke economische dynamiek, maar ondanks de bekende naam van Biddinghuizen dankzij grootschalige evenementen, missen we een sterk eigen imago. Om dit te verbeteren, benutten we de unieke landschappelijke en economische kwaliteiten zoals de Randmeerzone, het landelijke gebied en Walibi World, en zetten de naamsbekendheid van Biddinghuizen strategisch in. Het doel is om Dronten aantrekkelijk te maken voor wonen, werken en ondernemen, in lijn met de Toekomstvisie van duurzame groei en een sterk vestigingsklimaat. Dit doen we samen met Dronten Marketing.

Het maatschappelijke effect wat we nastreven is dat onze inwoners profiteren van een duurzame lokale economie. De gemeente Dronten positioneert zich daarin als een aantrekkelijke plek om te wonen, werken en recreëren met een herkenbaar en sterk imago. Samenwerking met ondernemers, onderwijs, kennisinstellingen en regionale partners staat hierbij voor de gemeente centraal.

Dit programma richt zicht op het waarborgen van een duurzame, innoverende en concurrerende economie door het vestigingsklimaat voor (lokale) ondernemers en het imago van de gemeente te versterken. Naarmate Dronten groeit, veranderen de economische behoeften en uitdagingen. Daarbij draait het om het behouden van de balans in die groei zodat Dronten een aantrekkelijke plek blijft om te wonen, werken en bezoeken.

De basis wordt gevormd door het Strategisch Beleidskader Economie 2025-2035. Daarin staan drie pijlers centraal: Vestigingsklimaat versterken, Faciliteren en stimuleren van het MKB en Inzet op lokale kracht.
Het programma speelt actief in op recente ontwikkelingen en versnelt de uitvoering van prioritaire onderdelen uit het beleidskader. Hoewel het strategisch kader de basis biedt, blijkt dat bepaalde aspecten in de uitvoeringsfase extra aandacht nodig hebben. De uitvoeringsprogramma's die in Q4 2025 worden opgeleverd, zullen direct gevoed worden door deze inzichten, waardoor de focus voor 2026 verder kan worden aangescherpt.

Programma 4 Onderwijs

Pakket 4P Opgroeien en opvoeden

Beleidsontwikkelingen
Gelijke rechten en kansen
Als gemeente Dronten vinden we dat de kans op een goed leven niet mag afhangen van waar je woont of wie je bent. Onze samenleving kent immers veel drempels zoals fysieke, communicatieve, informatieve, financiële en sociale belemmeringen, die ervoor zorgen dat niet iedereen dezelfde kansen krijgt. Het verminderen van deze drempels begint bij bewustwording. Daarom begint het creëren van gelijke kansen bij het onderwijs. Door het aanbieden van een goede, brede basis krijgen alle kinderen de kans om zich te ontwikkelen tot vitale volwassenen.

Binnen het onderwijs is er op dit moment één maatschappelijke ontwikkeling die extra aandacht vraagt: steeds meer leerlingen vallen langdurig uit door ziekte of gedragsproblemen, vaak na een voorgeschiedenis van kortdurend ziekteverzuim. Dit heeft een grote impact op het toekomstperspectief en kansen voor deze leerlingen. Daarom willen we minder thuiszitters met leerplicht door middel van een gerichte aanpak. Eén van de activiteiten om dit doel te bereiken is de aanpak van ziekteverzuim op scholen door vroegtijdige inzet van een GGD-jeugdarts. Hierdoor kan langdurig verzuim of thuiszitten voorkomen worden door ziekte of gedragsproblematiek tijdig te onderkennen. Zonder deze inzet kan de groep leerlingen met kortdurend ziekteverzuim niet goed worden gemonitord, met het risico dat ze later meer verzuimen en mogelijk uitvallen.

Het bieden van gelijke kansen in het onderwijs ondervangt maar een deel van de drempels die ons ervan weerhoudt om echt een samenleving voor iedereen te zijn. Ondanks een aantal activiteiten op het gebied van inclusie, is er op dit moment in Dronten nog geen beleid rondom inclusie en toegankelijkheid. Hierdoor voldoen we niet aan de wettelijke verplichting, zowel op nationaal als Europees niveau. Om kansengelijkheid verder te brengen, hebben wij - als gemeente - hierin een grote rol te vervullen. Om deze rol concreet in te kunnen vullen, is het noodzakelijk om meer inzicht te krijgen in de Drontense context. Zo kunnen wij het gemeentelijk handelen beter aan laten sluiten bij de behoeftes, effectiever samenwerken met partners en inwoners beter helpen om de juiste voorzieningen te vinden. Daarom richten we ons op het ontwikkelen van beleid in de vorm van een Lokale Inclusie Agenda (LIA). Om hiertoe te komen, wordt het stappenplan van de VNG gehanteerd. Hierin wordt aangegeven dat zowel preventie en bewustwording als ervaringsdeskundigheid essentieel zijn om kansengelijkheid te bevorderen. Daarom is het essentieel dat we deze inspanningen voortzetten en versterken.

Het maatschappelijke effect dat we nastreven is dat inwoners gelijke kansen hebben en de regie over hun eigen leven voeren. De gemeente Dronten draagt bij aan toegankelijk onderwijs en een sterke, verbonden gemeenschap door belemmeringen rondom inclusie en toegankelijkheid te verminderen.

Dit programma richt zich op een goed en breed onderwijsaanbod en het zorgen voor gelijke kansen in het onderwijs voor alle leerlingen. Onze samenleving kent veel verschillende drempels die de kans op een goed leven beïnvloeden. Omdat onderwijs het fundament vormt van een sterke samenleving is het essentieel voor het realiseren van de groeiambitie. Met de groei van Dronten neemt de vraag naar onderwijs toe. Het is belangrijk dat we de kwaliteit en toegankelijkheid van onderwijs waarborgen, zodat alle leerlingen, ongeacht hun achtergrond, de kans krijgen om zich optimaal te ontwikkelen. Zo bouwen we aan een hechte gemeenschap waarin inwoners zich verbonden voelen.

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Pakket 5J (Openlucht)recreatie

Beleidsontwikkelingen
Voor dit pakket zijn er geen bijzondere ontwikkelingen en is er momenteel geen bijstelling nodig van budgetten.

Pakket 5K Openbaar groen

Beleidsontwikkelingen
Gezonde leefomgeving voor mens, plant en dier
Met het programma biodiversiteit werken we aan een gezonde leefomgeving voor mens,

plant en dier. Het programma wordt in 2025 vastgesteld, waardoor dit impact heeft op 2026 en opvolgende jaren. Dit wordt uitgewerkt in de begroting 2026.
Voor veerkrachtige ecosystemen willen we vanuit het programma werken aan de ecologische landschapsstructuur (ELS). De ELS bestaat uit een samenhangend en afwisselend netwerk van natuurlijke elementen in het buitengebied, de dorpen en de natuurgebieden. Met deze structuur verbinden we het buitengebied via hoofdgroenstructuren en het wijkgroen met de schoolpleinen en de particuliere tuinen. Veerkrachtige ecosystemen leveren meer ecosysteemdiensten (zoals voedsel, drinkwater, verminderen van ziekten en plagen en verkoeling) dan zwakke ecosystemen. De ELS wordt in 2026 voor besluitvorming aan de raad voorgelegd. Bij vaststelling wordt via de ELS en door middel van een nog op te stellen uitvoeringsplan ingezet op veerkrachtige ecosystemen.

Marktontwikkelingen groenonderhoud en onkruidbeheersing op verhardingen
Het onderhouden van het openbaar groen en de onkruidbeheersing op verhardingen in de dorpskernen Dronten, Biddinghuizen en Swifterbant wordt uitgevoerd op basis van door de raad vastgestelde beeldkwaliteitsniveaus. De huidige markt wordt gekenmerkt door een relatief grote vraag (veel werk) en beperkt aanbod (met name beperkt beschikbare arbeidskrachten). Om de afgesproken beeldkwaliteit te behouden heeft dit naar verwachting voor de komende jaren een kostenverhogend effect.

Pakket 5L Leefbaarheid en veiligheid

Beleidsontwikkelingen
Vermindering zorg- en ondersteuningskosten en versterking sociale steun
Inwoners van Dronten ervaren opvoedkundige en sociale problemen die zij niet zelfstandig kunnen oplossen door een gebrek aan sociale steun en de beperkte samenwerking tussen formele en informele hulpverlening. Dit leidt tot een toenemende vraag naar formele hulp en hogere zorg- en ondersteuningskosten. Om dit probleem aan te pakken, is een integrale en vroegtijdige aanpak nodig, zoals het project 'Samen Sterker in de Wijk', dat effectief blijkt in het verminderen van zorg- en ondersteuningskosten.
Inwoners krijgen laagdrempelig en tijdig vanuit gebiedsgerichte teams (loket) samenhangende lichte vormen van ondersteuning aanvullend op eigen mogelijkheden en samenleving. Zonder deze inzet zullen de problemen verergeren, zorgkosten stijgen en gaat waardevolle kennis en ervaring verloren. Daarom zetten we in op monitoring, het versterken van de samenwerking en trainingen.

Pakket 5M1 Participatie - de Meerpaal

Beleidsontwikkelingen
Gezonde en veerkrachtige samenleving
Veel inwoners ervaren problemen op het gebied van welzijn, gezondheid of sociale samenhang en vinden niet gemakkelijk de juiste ondersteuning. De toenemende druk op specialistische zorg door vergrijzing en toename van psychische klachten vraagt om integrale ondersteuning waarbij welzijn en gezondheid samenkomen. Het beleid "Welzijn op recept" richt zich op het versterken van lokale ondersteuningsteams, zodat inwoners vroegtijdig en laagdrempelig hulp kunnen krijgen naast hun eigen netwerk. Dit wordt mogelijk gemaakt door een betere beschikbaarheid van formele en informele hulpbronnen in de wijk. Een sterke basisstructuur in de wijk zorgt ervoor dat lichte vormen van ondersteuning snel beschikbaar zijn en voorkomt escalatie tot zwaardere zorgvragen. Dit vergroot de leefbaarheid en sociale veerkracht in wijken en kernen. Dit past binnen de transformatie in het sociaal domein, waarbij preventie en eigen kracht van inwoners centraal staan.

De gemeente moet een sterk sociaal fundament bieden, zodat inwoners op tijd de juiste ondersteuning krijgen, wat bijdraagt aan een gezondere en veerkrachtigere samenleving en kosten bespaart op langdurige zorg. Door inwoners actief te verbinden met bestaande initiatieven, benutten we optimaal de kracht van de gemeenschap en voorkomen we parallelle structuren.

Verhoogde betrokkenheid en participatie van inwoners
Veel inwoners zijn onvoldoende op de hoogte van de initiatieven en mogelijkheden in hun omgeving, wat leidt tot minder betrokkenheid en gemiste kansen. Visuele campagnes en informatiemarkten kunnen bewoners enthousiasmeren en activeren om deel te nemen en zelf in actie te komen. Dit is belangrijk, omdat een goed geïnformeerde en betrokken gemeenschap essentieel is voor sociale samenhang en actieve participatie. Informatieverspreiding gebeurt steeds vaker digitaal, wat niet iedereen effectief bereikt. Als verbindende partij heeft de gemeente een belangrijke rol in het stimuleren van betrokkenheid en participatie en het creëren van kansen voor ontmoeting en samenwerking. De gemeente zet in op actieve betrokkenheid en eigen regie van inwoners, en visuele campagnes en informatiemarkten sluiten hierop aan door te informeren, inspireren en verbinden.

Pakket 5M2 Participatie - bibliotheken

Beleidsontwikkelingen
Versterken sociale cohesie en inclusiviteit
Het culturele aanbod in de gemeente staat onder druk door een tekort aan middelen om duurzame ondersteuning te bieden aan festivals, erfgoedprojecten en andere culturele initiatieven. Deze zijn cruciaal voor een levendige gemeenschap en versterken de verbinding tussen inwoners. Cultuur en erfgoed dragen namelijk bij aan identiteit, sociale samenhang en de aantrekkelijkheid voor inwoners en bezoekers. Daarnaast versterken kunst en cultuur de identiteit en sociale cohesie, een gezonde leefstijl, participatie en zelfredzaamheid, leefbaarheid en veiligheid, en de ontwikkeling van kinderen en jongeren.

Ze zijn cruciaal voor een sterke, inclusieve en veerkrachtige gemeenschap. De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om cultuur als verbindende en verrijkende factor te behouden en te versterken. We zetten daarom in op toekomstbestendig beleid voor continuïteit, innovatie en samenwerking binnen de culturele sector. In de notitie Kunst, cultuur en erfgoed zal dit tot uiting komen. Bij de Programmabegroting 2026 zal de uitwerking hiervan plaatsvinden.

Pakket 5M5 Participatie - multifunctionele gebouwen

Beleidsontwikkelingen
Voor dit pakket zijn er geen bijzondere ontwikkelingen en is er momenteel geen bijstelling nodig van budgetten.

Pakket 5O Gezonde leefstijl

Beleidsontwikkelingen

Bevorderen van een gezonde leefstijl
Sport en bewegen zijn essentieel voor een gezonde leefstijl. Bovendien draagt sport vaak ook bij aan het bevorderen van sociale cohesie. In 2023 voldeed slechts 45% van de Nederlandse bevolking aan de Beweegrichtlijnen. In Dronten ligt dit percentage onder de 45%. De gemeente speelt een cruciale rol in het faciliteren en coördineren van beweegactiviteiten en gezondheidsbevordering. We ondersteunen onder andere projecten die inwoners aanmoedigen om lid te worden van sportverenigingen en actief te blijven.

Het project Match is hiervan een succesvol voorbeeld. Het is erop gericht om niet-bewegende kinderen en jongeren uit te nodigen om kennis te maken met het brede scala aan beweegaanbieders en hen te stimuleren in beweging te komen. De incidentele middelen lopen af per 2025, terwijl de behoefte aan ondersteuning onverminderd groot blijft. Door dit project voort te zetten, bouwen we verder aan een gezonde en actieve gemeente, waarin iedere inwoner de kans heeft om mee te doen en zich gezien te voelen.

Daarnaast, de meeste binnensportaccommodaties in Dronten zijn verouderd en sluiten, zeker wat de inrichting betreft, niet meer aan bij de huidige beweegtrends. Het vernieuwen van de materialen is noodzakelijk om in te spelen op de steeds veranderende beweegcultuur. Ook wordt voorgesteld om ten behoeve van het bewegingsonderwijs over te gaan tot de aanschaf van MobieZ. Dit is een roulatiesysteem waarmee accommodaties steeds andere materialen en leskaarten krijgen. Dit systeem helpt gebruikers kennis te maken met een breed en wisselend beweegaanbod.
Betere materialen die aansluiten bij de wensen en behoeften van leerlingen in het onderwijs leiden tot hogere kwaliteit van bewegingsonderwijs en meer motivatie om te sporten.

Bevorderen van een verbonden gemeenschap
Sportverenigingen in Dronten hebben moeite met het vinden van voldoende vrijwilligers, terwijl de vraag naar ondersteuning steeds complexer wordt. Daarom wordt het Centrum voor Vereniging Ondersteuning (CVO) ingezet. Het CVO biedt lokale ondersteuning aan sportaanbieders bij beleidsvragen, financiële vragen en specifieke scholingen. Dit sluit aan bij het sportbeleid van Dronten, dat gericht is op het bevorderen van sport en beweging voor alle inwoners.

Zoals eerder benoemd, voldoet minder dan 45% van de Drontenaren aan de Beweegrichtlijnen. Het CVO kan helpen de beweegnorm te verbeteren door inwoners aan te moedigen om lid te worden van sportverenigingen. Inwoners vragen om meer ontmoeting en verbondenheid. Sportverenigingen dragen bij aan de sociale cohesie binnen onze samenleving. De gemeenteraad heeft op 13 juli 2024 een motie aangenomen om een CVO als pilot voor drie jaar in te richten. Aan dit verzoek wordt nu invulling gegeven door een parttime CVO-coördinator aan te stellen, omdat de gemeente een cruciale rol speelt in het faciliteren en coördineren van beweegactiviteiten en gezondheidsbevordering. Op deze manier wordt de kracht van sportaanbieders ondersteunt en uitgebreid.

Verder, de ledenaantallen van sportverenigingen in Dronten nemen af, waardoor hun sportieve en sociale functie in gevaar komt. Het is belangrijk dat verenigingen innovatief te werk gaan en hun aanbod aanpassen aan de wensen en behoeften van inwoners, vooral voor kwetsbare groepen. Het ontwikkelen van nieuw aanbod hiervoor kost geld, maar de huidige subsidiebedragen zijn de afgelopen jaren niet geïndexeerd.

Het versterken van sportverenigingen draagt bij aan de gezondheid van inwoners, het tegengaan van eenzaamheid en het opbouwen van zorgnetwerken. Dit sluit aan bij het uitvoeringsprogramma "Gezond Samenleven" van de gemeente Dronten. Door de subsidiebedragen te indexeren, hoopt de gemeente nieuwe initiatieven en een vernieuwend aanbod te ondersteunen dat beter aansluit bij de behoeften van inwoners.

Effectiever en relevanter sport- en beweegaanbod
Voor de ontwikkeling van sport- en bewegingsbeleid heeft de gemeente Dronten onvoldoende recente lokale data. Beleid baseren op landelijke trends is niet genoeg om maatwerk te leveren. Welke wensen hebben de inwoners en op welke wijze kan de gemeente haar beleid daarop inrichten? Daarom is het belangrijk om lokale gegevens te verzamelen om een passend sport- en beweegaanbod te ontwikkelen.

Om de effecten van het beleid te meten, zijn data en feiten essentieel. Hiervoor willen we een kleinschalig onderzoek opzetten.

Bovenstaande onderwerpen sluiten aan bij het uitvoeringsprogramma "Gezond Samenleven" van de gemeente Dronten, gericht op het versterken van gemeenschappen en het bevorderen van positieve gezondheid.

Het maatschappelijke effect dat we nastreven is dat onze inwoners zich gezond voelen, verbonden zijn met elkaar en in een gezonde leefomgeving leven voor mens, plant en dier. Een gezonde, actieve en betrokken gemeenschap is hiervoor essentieel.

Dit programma richt zich op het in stand houden en bevorderen van een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving en het stimuleren van actieve participatie van inwoners. De groeiambitie, evenals de gevolgen van digitalisering en individualisering, heeft invloed op het behouden en versterken van een gezonde, actieve en betrokken gemeenschap. De gemeente speelt daarom in op veranderende behoeften en trends op het gebied van sport, cultuur en recreatie. Op deze manier draagt de gemeente bij aan een leefbare en aantrekkelijke leefomgeving waar inwoners zich zowel fysiek als sociaal kunnen ontwikkelen en verbinden.

Programma 6 Sociaal domein

Pakket 6L Leefbaarheid en veiligheid

Op basis van de huidige programmastructuur is wijk- en buurtbeheer onderdeel van pakket L van programma 6. De overige taken uit pakket L staan in programma 5. Inhoudelijk verwijzen wij u daarom graag door naar programma 5.

Pakket 6M3 Arbeidsparticipatie en minima ondersteunende regelingen

Beleidsontwikkelingen

Vergroten bestaanszekerheid en bevorderen van gelijke kansen
Ons strategisch beleidskader richt zich op bestaanszekerheid, gelijke kansen en deelname naar vermogen. Om dit te realiseren, is het belangrijk dat inwoners duurzaam kunnen deelnemen aan werk of andere vormen van participatie, zonder gehinderd te worden door complexe regelgeving of financiële onzekerheid. Voor sommige inwoners van Dronten is een stabiel inkomen echter niet vanzelfsprekend, wat hun positie op de arbeidsmarkt en in de samenleving kwetsbaar maakt. Regels en procedures vormen daarbij vaak een extra drempel, waardoor deelnemen aan werk of participatie moeilijker wordt. Dit vergroot de druk op gemeentelijke voorzieningen. Het is daarom belangrijk om deze barrières weg te nemen.

Simpel Switchen is een landelijk project dat zich richt op het makkelijker maken van de overgangen tussen dagbesteding, beschut werk en de banenafspraak. Het doel van deze lokale pilot is om drempels weg te nemen en ervoor te zorgen dat inwoners soepel kunnen overstappen tussen verschillende vormen van werk en ondersteuning, zowel naar betaald werk als terug, zonder risico op inkomensonzekerheid of gebrek aan passende ondersteuning. Op deze manier kunnen inwoners actiever deelnemen aan de samenleving en neemt de afhankelijkheid van gemeentelijke regelingen af.

Vergroten zelfredzaamheid
Uit het Nibud-rapport blijkt dat één op de drie huishoudens moeite heeft om rond te komen. Dit gaat vooral om huurders, jongvolwassenen en huishoudens met een laag of wisselend inkomen. Het aantal huishoudens met problematische schulden in Dronten is gestegen en veel inwoners maken geen gebruik van beschikbare financiële regelingen, waardoor zij inkomsten mislopen. Applicaties zoals VoorzieningenWijzer, Geldfit en WerkloonT kunnen helpen inwoners beter te ondersteunen en armoede en schulden tegen te gaan, wat uiteindelijk hogere maatschappelijke kosten voorkomt.

De stijgende kosten van levensonderhoud, energie en huur maken het steeds moeilijker voor huishoudens om financieel rond te komen. Als gemeente hebben we de verantwoordelijkheid om inwoners te ondersteunen bij financiële vraagstukken en armoedebestrijding. In het Strategisch Beleidskader 2025-2028 is het versterken van de toegankelijkheid en het gebruik van minimaregelingen een speerpunt, met extra aandacht voor inwoners zonder bijstandsuitkering. Door het inzetten van deze applicaties vergroten we de toegankelijkheid van beschikbare regelingen, helpen we huishoudens financieel gezonder te worden en verhogen we de zelfredzaamheid van onze inwoners.

Bevorderen van sociale inclusie en economische vitaliteit
Sinds 2016 is de pas van Dronten uitgegroeid tot een brede voorziening om stigmatisering te voorkomen en helpt het inwoners met een kleine beurs om deel te nemen aan gemeentelijke ondersteuningsregelingen. De pas ondersteunt een inclusieve samenleving en lokale economische stimulering.

De continuïteit van de pas is cruciaal om drempels weg te nemen, sociale regelingen efficiënter en duurzamer in te zetten en inwoners meer zekerheid te geven over hun inkomen. De huidige technische ondersteuning loopt af op 31 december 2025, waardoor er een nieuwe aanbesteding loopt. Dit leidt wellicht tot een nieuwe implementatie. We zetten ons in voor het behoud van de pas en een eventuele soepele overgang, waar de inwoner geen hinder van ondervindt. Op deze manier zorgt de gemeente voor de continuïteit van sociale voorzieningen.

Regelingen
De Tijdelijke subsidieregeling witgoed Dronten 2024-2025 is van kracht tot 1 januari 2026. Halverwege 2025 vindt een evaluatie van de regeling plaats, wat wellicht impact heeft op 2026. Eventuele gevolgen worden bij de begroting in kaart gebracht.

De toegankelijkheidsbijdrage voor inwoners met een laag (besteedbaar) inkomen kent een inkomensgrens van 110%. In 2025 onderzoeken wij een mogelijke verhoging van deze inkomensgrens. Dit kan impact hebben op de begroting van 2026. Eventuele gevolgen worden daar in kaart gebracht.

Pakket 6M4 Inburgering, (arbeids)participatie en integratie van statushouders

Beleidsontwikkelingen
Voor dit pakket zijn er geen bijzondere ontwikkelingen en is er momenteel geen bijstelling nodig van budgetten.

Pakket 6N Zelfredzaamheid en eigen mogelijkheden

Beleidsontwikkelingen
Versterking sociale cohesie
In Dronten is de ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers tot op heden verspreid over diverse organisaties. Hoewel deze partijen waardevol werk verrichten, ontbreekt het aan een centrale regie en samenhang in de dienstverlening. Dit leidt tot versnippering en onoverzichtelijkheid voor inwoners. Een centraal informatiepunt, het ZorgSamenpunt, is daarom noodzakelijk om regie te voeren en een duidelijk, toegankelijk aanbod te creëren.

Het ZorgSamenpunt sluit naadloos aan bij het uitvoeringsprogramma "Gezond Samenleven" en zal functioneren als centrale schakel tussen formele en informele zorg. Het ZorgSamenpunt verzorgt centrale coördinatie, laagdrempelige toegang en advies en organiseert bijeenkomsten, trainingen en wervingscampagnes.

Met de oprichting van het ZorgSamenpunt draagt de gemeente bij aan een sterke sociale basis en versterkte sociale samenhang. Bovendien helpt het voorkomen van zwaardere zorgvragen op de lange termijn, waardoor Dronten een ondersteunende en efficiënte gemeente blijft voor mantelzorgers en vrijwilligers.

Verminderen eenzaamheid
Eenzaamheid is een urgent en groeiend probleem in de gemeente Dronten, dat ernstige gevolgen heeft voor de gezondheid en sociale cohesie. Een groot deel van de inwoners, inclusief ouderen, jongeren, alleenstaanden en mantelzorgers, voelen zich regelmatig eenzaam. Langdurige eenzaamheid heeft ernstige gevolgen voor de gezondheid en kan leiden tot depressie, fysieke achteruitgang en een verhoogde zorgvraag. Preventieve en verbindende activiteiten zijn essentieel om de negatieve effecten van eenzaamheid te voorkomen.

De tijdelijke financiële basis voor de aanpak van eenzaamheid loopt af per 2025, terwijl de behoefte aan ondersteuning onverminderd groot blijft. Daarom is structurele financiering vanaf 2026 noodzakelijk om de continuïteit van succesvolle initiatieven te waarborgen en verdere samenwerking met lokale coalitiepartners te bevorderen.

De aanpak van eenzaamheid sluit aan bij het uitvoeringsprogramma "Gezond Samenleven" van de gemeente en richt zich op het versterken van sociale verbindingen door natuurlijke ontmoetingsplekken en activiteiten te creëren. Dit bevordert onderlinge hulp, vermindert eenzaamheid en versterkt de sociale basis.

De gemeente speelt een cruciale rol in het faciliteren en coördineren van initiatieven tegen eenzaamheid. We willen inzetten op het voortzetten van bestaande activiteiten, de lokale coalitie versterken en het bereiken van nieuwe doelgroepen.

Hiermee bouwt de gemeente verder aan een sociaal verbonden gemeente, waarin iedere inwoner de kans heeft om mee te doen en zich gezien te voelen.

Pakket 6O Gezonde leefstijl

Op basis van de huidige programmastructuur is de Algemene voorziening Jeugd onderdeel van pakket O in programma 6. De overige taken uit pakket O staan in programma 5. Inhoudelijk verwijzen wij u daarom graag door naar programma 5.

Pakket 6P Opgroeien en opvoeden

Beleidsontwikkelingen
Efficiënte, effectieve en duurzame jeugdhulp
De doelen van de Jeugdwet worden niet gehaald, waardoor verandering nodig is om de achterliggende oorzaken van het beroep op jeugdhulp aan te pakken. Momenteel is jeugdhulp beperkt effectief, waarbij slechts één op de vijf kinderen en jongeren baat heeft (Nji, november 2024). De druk op de jeugdhulp is de afgelopen jaren flink toegenomen. Ook binnen onze gemeente zijn de wachtlijsten binnen de jeugdhulp (te) lang en er wordt een (te) langdurig beroep gedaan op de jeugdhulp. De wachttijden spelen bij onszelf als verwijzer, maar ook bij de aanbieders. Er zijn veel jeugdigen die jeugdhulp aanvragen of waarvoor jeugdhulp wordt aangevraagd. De reikwijdte in de jeugdwet is ruim en dit maakt dat veel aangevraagde hulp ook daadwerkelijk wordt ingezet. Daarom is verandering nodig die vooral gericht is op het wegnemen van de achterliggende oorzaken van het beroep op jeugdhulp. In de Hervormingsagenda zijn hierover afspraken gemaakt, inclusief besparingsmaatregelen die zijn verwerkt in onze meerjarenbegroting.

Hoewel in de Hervormingsagenda afspraken zijn gemaakt en besparingsmaatregelen zijn opgenomen, concludeert het advies 'Groeipijn' dat deze besparingen niet haalbaar zijn. Het is nog onzeker of er extra geld komt en hoeveel. Indien er extra geld komt, zal dit gereserveerd worden voor ombuigingen en dekking van tekorten in de jeugdhulp.

Er ligt nog geen advies van de VNG om de aanvullende middelen te verwerken in de meerjarenbegroting. Enkele gemeenten hebben hiertoe wel het besluit genomen. In Dronten kiezen we ervoor om dit (nog) niet te doen. Dit niet alleen vanwege het grote financiële risico, maar vooral omdat wij de beweging naar voren willen voortzetten in plaats van te blijven investeren in uitbreiding van het aanbod jeugdhulp.
Om van beschikkingen naar beschikkingsvrije ondersteuning over te gaan en te experimenteren, zijn incidentele investeringen nodig, aangezien de huidige uitgaven vastzitten in beschikkingen en daardoor niet vrijgemaakt kunnen worden voor de bouw van een sterke pedagogische basis en stevige lokale teams.

Vanaf 2029 zullen de uitgaven naar verwachting gedekt worden door de inperking van de verordening per 2027. De meeste beschikkingen lopen af in en na 2027, waardoor de kosten van beschikte zorg zullen afnemen en beperkt blijven tot regionaal ingekochte zorg.

In 2028 zal jeugdhulp in Dronten aanzienlijk efficiënter en effectiever zijn door beschikkingsvrije ondersteuning vanuit experimenten. Dit wordt bereikt door uitbreiding van de pedagogische basis en lokale teams, besparing op regionaal ingekochte zorgvormen en experimenten met nieuwe vormen van ondersteuning.

Vooruitlopend op de beweging naar meer vroegtijdige lichte ondersteuning en preventie van inzet jeugdhulp zijn er drie succesvolle pilots uitgevoerd in het kader van preventieve jeugdhulp. Vanwege het succes en de hoge cliënttevredenheid worden deze projecten vanaf 2026 in het reguliere aanbod opgenomen.

In 2025 wordt verwacht dat het proces om samen met huisartsen POH GGZ jeugd in te voeren, wordt afgerond en in 2026 gerealiseerd. Daarnaast wordt gewerkt aan het oprichten van een relatie- en scheidingsteam vanwege het hoge aantal kinderen van gescheiden ouders in de jeugdhulp.

Er wordt ook ingezet op de ontwikkeling van meer groepsaanbod voor kosteneffectieve zorg en versterking van sociale steun en zelfredzaamheid.

In Swifterbant wordt experimenteerruimte geboden om het welzijn van jeugdigen en gezinnen te verbeteren buiten de Jeugdwet om. Samen met Noordoostpolder en Urk is een plan ingediend voor cofinanciering vanuit de regiodeal Zwolle. Het beleid richt zich op het thuis laten opgroeien van zoveel mogelijk kinderen en jongeren en het verminderen van uithuisplaatsingen. Er zijn regionale en lokale initiatieven om jeugdhulp met verblijf te verminderen, zoals het beschikbaar stellen van tijdelijke woningen en het zoeken naar AI-toepassingen.

Inleiding
Het maatschappelijke effect dat we nastreven is dat inwoners bestaanszekerheid ervaren, gelijke kansen hebben, zich gezond voelen, regie voeren over het eigen leven en verbonden zijn met elkaar en hun omgeving.

Dit programma richt zich op het waarborgen van bestaanszekerheid, het bevorderen van gelijke kansen en een gezond leven. In combinatie met de groeiopgave waar de gemeente voor staat, is het daarom van belang om in te spelen op maatschappelijke veranderingen. Sociale cohesie staat hierin centraal. De focus ligt daarom op het versterken van een inclusieve en veerkrachtige gemeenschap, waarbij continu wordt ingespeeld op de veranderende behoeften van de inwoners, bijvoorbeeld als gevolg van een bevolkingssamenstelling die altijd in ontwikkeling is.

Inleiding
In 2026 start de uitvoering van het nieuwe beleid binnen het sociaal domein in Dronten, met een focus op een sterkere, inclusieve en veerkrachtige gemeenschap. De voorzieningen blijven van belang, maar worden anders gepositioneerd om in te spelen op de vergrijzing en de krapte op de arbeidsmarkt. Het beleidskader 2025-2028 legt de basis voor deze aanpak en is vertaald in uitvoeringsprogramma's rondom bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezond samenleven. De betrokkenheid van inwoners, maatschappelijke organisaties en ervaringsdeskundigen is cruciaal bij het ontwikkelen en uitvoeren van plannen.

De rode draad door de uitvoeringsprogramma's is de beweging naar de samenleving, waarbij sociale cohesie, preventie en inclusie centraal staan. Het strategisch beleidskader "Mensen maken de samenleving" biedt de basis voor sturing en verantwoording. Er wordt ingezet op het ontwikkelen van een dashboard voor monitoring en een nieuwe manier van subsidiëren en samenwerken. Monitoring is essentieel voor de sturing, uitvoering en verantwoording van het sociaal domein. Voor een effectieve monitoring is doorontwikkeling nodig. Daarnaast wordt er ingezet op een nieuwe manier van subsidiëren en samenwerken door dialooggerichte subsidietenders aan te gaan met meerdere partners. Dit bevordert samenhang en effectiviteit in de uitvoering en stelt partijen in staat om resultaten te leveren en voortgang te monitoren.
Tot slot willen we de komende jaren verscheidene probleemdoelstellingen aanpakken,

welke gecategoriseerd kunnen worden en terug te lezen zijn in de diverse pakketten van het sociaal domein.

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Pakket 7O Gezonde leefstijl

Beleidsontwikkelingen
Gezonde en veerkrachtige gemeenschap
De gemeente Dronten zet continu in op het verbeteren van de gezondheid en het welzijn van haar inwoners door middel van verschillende programma's en initiatieven. Het uiteindelijke doel is een structurele, duurzame aanpak van gezondheids- en welzijnsuitdagingen voor alle inwoners van Dronten.

Daarom willen we in 2026 aandacht besteden aan fysieke gezondheid, zoals overgewicht (Kind op Gezond Gewicht) en huidkankerpreventie, wat een regionale samenwerking betreft met alle gemeenten in Flevoland.

Daarnaast zetten we in op mentale gezondheid, suïcide preventie en eenzaamheid (Actie Programma Een Tegen Eenzaamheid). Bovendien willen we investeren in rookvrije en gezonde leefomgevingen en in mondzorg voor minima in samenwerking met GGD Flevoland.

Pakket 7Q Gemeentelijke basisvoorzieningen

Beleidsontwikkelingen
Bevorderen schone en duurzame leefomgeving
Als gemeente zetten we in op duurzame en efficiënte afvalverwerking en het schoonhouden van de openbare ruimte.

Het huidige grondstoffenbeleidsplan en zwerfafvalplan loopt tot 2026. In 2025 wordt invulling gegeven aan de nieuw op te stellen beleidsplannen, waarbij het accent blijft liggen op het stimuleren van het verminderen van restafval, het scheiden van afval naar herbruikbare grondstoffen, het schoonhouden van de openbare ruimte en het geven van voorlichting en communicatiecampagnes. De vaststelling hiervan zal in 2026 plaatsvinden.

Daarnaast staan er vanaf 2026 tot en met 2030 diverse voertuigen op de nominatie om vervangen te worden. Om duurzame en milieuvriendelijke mobiliteit te bevorderen, ligt de nadruk daarbij op elektrische en milieuvriendelijke opties. Dit zorgt onder andere voor een vermindering van de CO2-uitstoot, in lijn met het klimaatakkoord.

Tot slot blijven de interne bedrijfsprocessen verbeterd worden om een duurzamere en efficiëntere dienstverlening te waarborgen.

Pakket 7R (Milieu)omgevingsveiligheid

Beleidsontwikkelingen
Veilige gemeenschap
De afdeling Toezicht en Handhaving (TH) werkt samen met partners zoals de Omgevingsdienst Flevoland Gooi en Vechtstreek (OFGV) om een veilige en leefbare gemeente te waarborgen door toezicht te houden op wet- en regelgeving en handhavend op te treden waar nodig.

Belangrijke trends die het werkveld beïnvloeden zijn onder andere de huisvesting van arbeidsmigranten en studenten, de implementatie van de Wkb, de energietransitie en klimaatverandering. Deze ontwikkelingen zorgen voor uitdagingen zoals woonfraude, overbewoning en overlast door duurzame installaties. Daarnaast vraagt de invoering van de Omgevingswet om effectief toezicht en handhaving.

De afdeling TH heeft momenteel voldoende capaciteit, maar voortdurende veranderingen en de groeiambitie van de gemeente kunnen herbeoordeling van personeel en middelen vereisen. Een flexibele en strategische benadering is nodig om tijdig aanpassingen door te voeren en de afdeling toekomstbestendig te houden.

Duurzame en leefbare gemeente
Het klimaat verandert razendsnel. Omdat we een leefbare aarde willen, heeft de Europese Unie mede namens Nederland het Klimaatakkoord van Parijs ondertekend. Het doel van het akkoord is om de opwarming van de aarde te beperken tot ruim onder 2 graden Celsius.

Om dit klimaatdoel te verwezenlijken, moet Nederland zijn CO2-uitstoot in 2050 met 100% hebben teruggedrongen. Het draagt bij aan het beperken van de opwarming van de aarde en het verminderen van de negatieve effecten van klimaatverandering. Ook de gemeente Dronten heeft deze doestelling onderschreven.

Naast deze CO2-doelstelling is ook afgesproken dat in 2050 gebouwen aardgasvrij zijn. Dit draagt bij aan een duurzame energievoorziening en vermindert de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen.

Tot slot, verminderde CO2-uitstoot en aardgasverbruik leiden tot een betere luchtkwaliteit, wat positieve effecten heeft op de gezondheid van de inwoners. Onze aanpak is opgenomen in de Transitievisie en het uitvoeringsprogramma Nieuwe Warmte.

Nieuwe beleidsdocumenten (of herijking)

1. Circulair beleidskader: Start in eind 2025 en wordt afgerond in 2026, met als doel een volledig circulaire economie in 2050.
2. Warmteprogramma: Herijking van de Transitievisie Nieuwe Warmte, gestart in 2021, om aardgasvrije gebouwen te realiseren. Deze herijking begint in 2025 en moet eind 2026 afgerond zijn.
3. Onze Beleidsvisie zon zal (zoals afgesproken) in 2026 worden herijkt.

De gemeente Dronten is sterk afhankelijk van Rijksmiddelen voor veel van haar activiteiten en maatregelen, zoals de witgoedregeling en energiecoaches. Het is onzeker of deze middelen na 2025 worden verlengd. Voor het Isolatieprogramma woningen zijn middelen beschikbaar tot 2026, wat voldoende is voor de huidige doelstellingen. Als deze middelen niet worden voortgezet, zal de gemeente moeite hebben om haar doelen te bereiken. Vooralsnog gaan we ervanuit dat het Rijk deze middelen continueert.

Het maatschappelijke effect dat we nastreven is dat inwoners leven in een gezonde leefomgeving voor mens, plant en dier, zich gezond voelen en leven in een toegankelijke en veilige leefomgeving.

Dit programma richt zich op het bevorderen van een duurzame toekomst en het waarborgen van een gezonde, veilige en toegankelijke gemeenschap. Door de groei te combineren met zorg voor duurzaamheid, gezondheid en ecologische balans, bouwen we aan een gemeenschap die voldoet aan de behoeften van huidige en toekomstige generaties.

Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Pakket 8S Fysieke leefomgeving/implementatie Omgevingswet

Beleidsontwikkelingen

Bevorderen duurzame, leefbare en goed georganiseerde gemeente

Sinds 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Deze wet zorgt voor de nodige veranderingen voor gemeenten. Om de Omgevingswet in de praktijk uit te voeren, staan er zes kerninstrumenten ter beschikking. Voor de gemeente Dronten is de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan van belang. De verdere uitwerking van de Toekomstvisie en het Omgevingsplan sluit nauw aan op het strategische deelperspectief 'Groeien met en voor de samenleving', waar in de inleiding ook al even kort bij stilgestaan werd.

Daarnaast heeft het raadsbesluit Integrale Visie (2021) in 2024 deels zijn beslag gekregen met het opstellen van de Toekomstvisie Dronten 2050 door het Dronter Toekomstberaad en vaststelling door de raad. Om een Omgevingsvisie op te stellen, moet de gemeente nog een integrale strategie onder de Toekomstvisie formuleren. Deze StraLoS vergt een goed doordacht en uitvoerig proces om te zorgen dat de raad straks in onze omgevingsvisie (Toekomstvisie + StraLoS) de juiste concrete doelen, kaders en uitgangspunten vastlegt waarmee we invulling gaan geven aan de ambities uit de Toekomstvisie. Onderdeel van dat proces is onder andere een verplichte MER of OER, nadere participatie met medeoverheden en samenleving. Daarnaast moet de uitkomst ook gepubliceerd worden in het DSO. Eventuele financiële consequenties worden in de Programmabegroting 2026 in perspectief gezet.

Bevorderen ruimtelijke ontwikkeling

De Omgevingswet verplicht gemeenten om uiterlijk in 2032 een gebiedsdekkend omgevingsplan te hebben. Dit betekent dat alle geldende bestemmingsplannen en andere ruimtelijke/fysieke regelingen moeten worden geïntegreerd in één plan. Het ontbreken van een actueel en volledig omgevingsplan kan leiden tot rechtsonzekerheid, vertragingen in ontwikkelingen en een versnipperd ruimtelijk beleid. De noodzaak om het proces nu te starten komt voort uit de overgangstermijn (2024-2032) die de wet stelt. De komende jaren worden hier dan ook de nodige stappen in gezet. Voor wat de verdere uitwerking van het Omgevingsplan betreft zitten we nu nog in een transitiefase, waarbij in kaart wordt gebracht wat we nodig hebben. Zo is in ieder geval al duidelijk dat er kennis en capaciteit nodig is voor de verdere ontwikkeling van het Omgevingsplan. Dit heeft onder andere te maken met lopende projecten en initiatieven waarvoor bijvoorbeeld een wijziging omgevingsplan nodig is, denk hierbij aan de realisatie van woningen in Dronten-Zuid.

We kunnen dergelijke projecten en initiatieven niet in de wacht zetten, maar een mogelijk gevolg als we dit wel in de wacht zetten, is een stagnatie in de woonopgave van gemeente Dronten.

Versterken vakbekwaamheid en proceskwaliteit

Met de invoering van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) op 1 januari 2024 worden verdere eisen gesteld aan vakbekwaamheid en de borging van proceskwaliteit binnen het VTH domein. Hierdoor moeten gemeenten hun VTH-taken steeds beter inzichtelijk maken en de kwaliteit van hun uitvoering en handhaving actief borgen en verbeteren. Om hieraan te voldoen, zetten we in op voldoende juridische ondersteuning voor de vergunningverlening. Daarnaast zien we dat door de ontwikkelingen van de Omgevingswet, de uitwerking van het omgevingsplan, maar bijvoorbeeld ook de realisatie van arbeidsmigrantenhuisvesting, ingezet moet

worden op uitbreiding van de juridische capaciteit. Door de ontwikkeling in de gemeente zal de organisatie hierin moeten meegroeien. Inzet van juridische capaciteit voorziet hierin.

Pakket 8T Wonen en bouwen

Beleidsontwikkelingen

Versterken van een duurzame, inclusieve en veerkrachtige woonomgeving

Binnen het woonbeleid is er genoeg te doen. Veranderende wet- en regelgeving zorgt ervoor dat er veel moet worden opgepakt. Het Woonperspectief is eind 2023 vastgesteld en in 2024 doorontwikkeld tot een strategisch kader met drie strategieën en tien uitgangspunten voor de Woonagenda 2025-2028.

In 2025 starten we voor het eerst met een jaarlijkse uitvoeringsagenda wonen met een doorkijk naar de drie opvolgende jaren. Deze agenda bevat onderwerpen die bijdragen aan het realiseren van de groeiambitie, waarbij het woonbehoefteonderzoek een belangrijke rol speelt. Met dit instrument kunnen we een woningbouwprogramma opstellen en het juiste gesprek, zowel intern als extern, voeren om de beoogde doelen te realiseren.

Vanaf eind 2025 wordt jaarlijks een woonrapportage inclusief woningbouwprogramma aan de gemeenteraad gestuurd.

Daarnaast wil de gemeente Dronten, in samenwerking met het sociaal domein en Woningcorporatie OFW, door middel van een veerkrachtonderzoek de leefbaarheid in wijken met een toenemende concentratie kwetsbare inwoners in kaart brengen. Hierbij zal specifieke aandacht zijn voor de fysieke als sociale componenten.

Tot slot, de behoefte aan nieuwe woonwagenstandplaatsen is in 2024 onderzocht en de resultaten worden in 2025 verder uitgewerkt. Er is een wachtlijst voor woonwagenstandplaatsen en behoefte aan uitbreiding. In 2026 ligt de focus op de locaties en inrichting, met betrokkenheid van inwoners en woningcorporatie OFW. De uitbreiding is gepland voor 2027 en wordt in een apart raadsvoorstel onderbouwd.

Het maatschappelijke effect dat we nastreven is dat onze inwoners leven in een veilige en toegankelijke leefomgeving, bestaanszekerheid ervaren en een betrouwbare en dienstbare overheid ervaren.

Dit programma richt zich op het verbeteren en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving. Om te voldoen aan de groeiambitie, staat de gemeente voor de opgave om 9.000 woningen te bouwen. Hierbij wordt gestreefd naar duurzame en inclusieve groei, zodat de voordelen van deze groei alle inwoners ten goede komen en bijdragen aan een betere kwaliteit van leven. De Omgevingswet biedt hiervoor een belangrijk kader. Door de groei te benaderen in samenhang met sociale thema’s zorgen we ervoor dat onze gemeenschap niet alleen groter, maar ook sterker en veerkrachtiger wordt.

Zoals eerder beschreven in de strategische koers worden hieronder de aandachtspunten per programma toegelicht. De maatschappij is continu in ontwikkeling, de urgentie van maatschappelijke problemen verandert, en beleid hoort hierop blijvend aan te sluiten. In aanvulling op het huidige beleid worden daarom in deze Perspectiefnota de voorziene beleidsontwikkelingen voor 2026 geschetst. De verdere uitwerking vindt later dit jaar in de begroting plaats.